

1 srijeda, 14.03.2007.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženi su ušli u sudnicu]

4 [Svjedok je ušao u sudnicu]

5 ... Početak u 14.23h

6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite. Međunarodni
7 krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda. Izvolite sjesti.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Želim svima dobar dan. Molim sekretara
9 da najavi predmet.

10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude. Ovo je predmet
11 broj IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića i ostalih*.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo. Za zapisnik želim da
13 kažem da su svi optuženi prisutni. Isto se odnosi na timove Obrane, osim što ne
14 vidim gospodina Bourгона. Gospođo Nikolić, hoće li on kasnije doći?

15 GĐA NIKOLIĆ: Gospodin Bourgon će danas raditi u kancelariji
16 /nerazgovijetno/ na podnescima koje smo najavili. Hvala.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Za Tužilaštvo vidim da je tu
18 gospodin McCloskey.

19 Gospodine Baraybar, dobar dan.

20 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobar dan.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] I dobro došli na ovaj Sud. Molim da
22 date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, koja Vam je upravo sada predana.

23 SVJEDOK: [simultani prevod] Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu,
24 cijelu istinu i ništa osim istine.

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: JOSE PABLO BARAYBAR

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Preskočićemo sve preliminarije i
3 pokušaćemo završiti sa Vašim svjedočenjem danas. Gospodine McCloskey? Izvolite,
4 svjedoče, sjednite i udobno se smjestite, gospodin McCloskey će Vas ispitivati u
5 glavnom ispitivanju, a nakon njega će uslijediti unakrsno ispitivanje.

6 Izvolite, gospodine McCloskey.

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Dobar dan svima. Ovo će biti vrlo
8 kratko, što se tiče Tužilaštva.

9 Ispituje g. McCloskey:

10 P: Dobar dan, svjedoče. Molim Vas da prvo kažete za zapisnik svoje ime.

11 O: Ja se zovem Jose Pablo Baraybar do Carmo.

12 P: U redu. Jeste li ranije svjedočili vezano za Srebrenicu u predmetu
13 *Krstić*?

14 O: Da.

15 P: I Vaše je svjedočenje bilo tačno i ispravno?

16 O: Da.

17 P: I, ako biste ista pitanja dobili, odgovorili biste na njih na isti
18 način?

19 O: Da.

20 P: Šta ste po profesiji?

21 O: Forenzički patolog.

22 P: Možete li nam ukratko ispričati Vaše obrazovanje?

23 O: Prvo sam završio arheologiju u Peruu na Univerzitetu San Marcos u
24 Limi, zatim sam magistarski studij završio na Univerzitetu u Londonu, gdje je

25

26

27

28

29

30

1 bila kombinacija bioarheologije, fizičke antropologije i forenzike. Zatim sam
2 doktorirao u području antropologije na Univerzitetu Champaign-Urbana, a sada
3 radim doktorat isto tako i na Univerzitetu u Strazburu.

4 P: To se nalazi negdje kod Čikaga?

5 O: Da, južno.

6 P: Možete li da nam opišete svoj terenski rad kao forenzički antropolog
7 i patolog, imajući na umu da je Sud već dosta čuo iz ovog područja, samo da nam
8 navedete okvirno šta ste radili?

9 O: Moj rad obuhvaća vađenje, bilježenje, analizu ljudskih ostataka u
10 kontekstima gdje su nađeni. U grobnicama, masovnim grobnicama, pojedinačnim
11 grobnicama, Haitiju, Etiopiji, Siera Leoneu, Kongu, Ruandi, Gvatemali,
12 Argentini, Peruu, Balkanu i, za ovaj Sud, to su Bosna, Hrvatska i Kosovo. To je
13 otprilike što sam radio.

14 P: Koliko ste godina radili ovaj posao?

15 O: Za samo Ujedinjene nacije od 1995., a prije Ujedinjenih nacija od
16 1981. /u engleskom transkriptu: "1991."/ , uglavnom forenzička ispitivanja.

17 P: Možete li sada ukratko da opišete svoj rad za Ujedinjene nacije koji
18 je počeo 1995.?

19 O: Počeo sam raditi sa misijom Ujedinjenih nacija u Haitiju u to
20 vrijeme. Otuda sam otišao na Međunarodni krivični sud za Ruandu. Otuda sam
21 prebačen na šest sedmica na Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju, a

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ostao sam nekoliko godina. 2002. sam napustio Međunarodni krivični sud za bivšu
2 Jugoslaviju i postao sam šef ureda UNMIK-a, tj. Ureda za nestala lica na Kosovu
3 Ujedinjenih nacija.

4 P: Želim ukratko da Vam skrenem pažnju kada ste nakratko bili, kao što
5 ste rekli, "pozajmljeni" za Bosnu, možete li nam opisati šta ste to radili u
6 Bosni i kada i gdje?

7 O: Reći ću općenito, zato što ne mogu tačno da se sjetim koliko smo
8 lokaliteta tokom tih godina obradili. U Ruandi smo bili dio onoga - ako se tačno
9 sjećam - bila je Jedinica za naučno izvještavanje Ureda tužilaštva i ta jedinica
10 kao cjelina je posuđena Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju da se
11 započnu forenzička ispitivanja vezano za pad Srebrenice, a onda smo počeli
12 negdje, ako ne grešim, krajem juna ili početkom jula 1996. Tokom te godine
13 izvršili smo veći broj ekshumacija i obdukcija u Bosni i Hrvatskoj, zato što je
14 u Hrvatskoj isto tako bila ekshumacija na lokaciji Ovčara.

15 P: Samo da Vas, dakle, na trenutak zaustavim. Ova lokacija u Ovčari, da
16 li je to bilo vezano za napad na Vukovar i predmet *Vukovar*?

17 O: Tačno.

18 P: A Vaš rad u okviru predmeta *Srebrenica* 1996. - koji ste Vi položaj
19 imali u tom timu?

20 O: Sa stanovišta UN-a bio sam mlađi, odnosno niži forenzički antropolog
21 ili ekspert kojeg je zapošljavao Međunarodni sud, zatim su bila dvojica ljudi za
22 tehničku ekspertizu ispred Međunarodnog suda, doktor Bill Haglund i ja.

23 P: /?Hoćete li nam/ opisati šta se događalo nakon toga?
24
25
26
27
28
29
30

1 O: 1996. je bila uglavnom posvećena predmetu *Srebrenica* i predmetu pada
2 Vukovara, odnosno Ovčari; 1997., ako se ne varam, bilo je Brčko, to je bio jedan
3 drugi predmet - ne mogu tačno da se sjetim ko su bili optuženi, ali znam koja je
4 istraga vršena; 1998. bila je opet *Srebrenica* i to opsežno; 1999. je bila
5 kombinacija predmeta *Srebrenica* i još neki drugi predmet u Hrvatskoj; 2000. sam
6 proveo, u prvom redu, na Kosovu a i na drugim istragama koje su vezane za
7 sjeverozapadni dio Bosne, prvenstveno za krivična djela počinjena u Prijedoru,
8 području Prijedora; 2001. ponovo je bila *Srebrenica* i Hrvatska takođe i još neki
9 predmet.

10 P: U redu. Sada bih želio da se posvetimo vremenu kada ste Vi bili
11 nadzornik, imali posao nadzornika ili nadređenog. Mislím da je to jasno u
12 izvještaju i u zapisniku, naravno, ali možete li nam reći općenito kakav ste Vi
13 položaj imali kao supervizor? Ovo je Vijeće već čulo ali, ustvari, recite nam
14 Vi. U kojim ste područjima bili supervizor?

15 O: Od 1997. nadalje, u prvom redu, bio sam glavni antropolog u
16 mrtvačnici, a radio sam sa većim brojem drugih antropologa na analizi skeletnih
17 ostataka.

18 P: Samo nekoliko trenutaka da Vas zaustavim. U par rečenica, kakav je
19 bio Vaš posao u mrtvačnici u toj analizi ostataka?

20 O: To ću probati što je moguće kraće odgovoriti.

21 P: Ali, ne kao supervizor, već kao antropolog.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ekshumacija grobnica, masovnih grobnica, primarnih, sekundarnih, u
2 bivšoj Jugoslaviji i to šire od Srebrenice, uključila je iskopavanje većeg broja
3 veoma raspadnutih ljudskih ostataka, većina od kojih su bili samo kosturi. A u
4 slučaju sekundarnih grobnica ostaci su vrlo često bili fragmentirani, u
5 dijelovima, to su bili samo dijelovi tijela. Imali smo samo kosti i vrlo malo
6 ostalog tkiva i mi smo onda određivali dob, pol, minimalni broj pojedinaca, na
7 osnovu ostataka koji su izvađeni. A isto tako je bilo da se pomogne u
8 rekonstrukciji slomljenih dijelova kako bi se mogao odrediti tip povrede koji je
9 ta osoba pretrpjela, kad god je to bilo moguće.

10 Na primjer, ako je bila lobanja razbijena u mnogo komada, onda je
11 trebalo utvrditi da li je razbijena zbog pritiska tla nad njom ili zbog hica iz
12 vatrenog oružja. I onda se to rekonstruisalo i diskutovali su se rezultati sa
13 patolozima, tj. to je osoba koja utvrđuje uzrok smrti.

14 P: Da li to uključuje antropološku ekspertizu u identifikovanju
15 potencijalne traume na kostima?

16 O: Naravno. Forenzički antropolog svakodnevno je s tim suočen. Pitanje
17 nije samo da se prime kosti, da se utvrdi da li su to ljudske kosti, već da se
18 na osnovu toga kaže što god može da se kaže: starosnu dob, pol, šta se dogodilo,

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i tako dalje, da li je bilo nekih fraktura, da li je bilo nešto slomljeno.
2 Utvrdi se šta se ustvari dogodilo.

3 P: Da Vam dam jedan primjer. Vidio sam izvještaj gdje antropolog kaže da
4 su oznake na kostima nastale zbog toga što su ih životinje, lešinari, napadali.
5 Kako možete da kažete razliku između tragova zubi životinja i nečeg drugoga?

6 O: Postoji jedna poddisciplina arheologije koja se zove zooarheologija.
7 To su arheolozi koji rade sa životinjskim ostacima i onda se prikupljaju
8 informacije o tome kakvi su dokazi i tragovi oštećenja od životinja. To je jedan
9 dio, a drugo je da se utvrdi koji su obrasci oskvrnjavanja od raznih vrsta
10 životinja. Na primjer, glodavci koji imaju zube koji rastu neprekidno, oni
11 moraju nešto grickati kako bi ti zubi bili oštri i smanjivali se jer bi inače
12 bili ogromni. Ali, nećemo sada ulaziti u te detalje.

13 P: Da se vratimo na mrtvačnicu, Vaš posao kao supervizora. Možete li da
14 nam kažete, u osnovi, šta je bio Vaš posao kao supervizora-antropologa? Mislim
15 da je već dio toga u zapisniku.

16 O: U prvom redu sam želio da ostvarim neku konzistentnost u analizi koja
17 se vršila. U nekim prilikama imali smo mnogo ljudi, preko deset eksperata, koji
18 su radili istovremeno na različitim stolovima, i način na koji su oni bilježili
19 stvari trebalo je protokolirati, ti formulari koje smo koristili trebalo je

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 protokolisati. Trebalo je da bude što je moguće konzistentnije kad su se stvari
2 bilježile. A, isto tako, na osnovi tih informacija smo mi kasnije mogli da
3 izračunamo stvari kao što je minimalni broj pojedinaca. To je bilo primarno,
4 dakle, da se utvrdi i osigura konzistentnost i kontinuitet.

5 P: A šta je bilo sa radom sa patolozima?

6 O: Moja uloga kao supervizora bila je kao dodana vrijednost, a ja nisam
7 tu stajao i nadzirao ljude s neke uzvisine nego sam radio zajedno s njima.

8 P: A čiji je posao bio da se utvrdi uzrok smrti?

9 O: To je posao patologa. Njegov je zadatak da utvrdi uzrok smrti.

10 P: U redu. Jeste li, takođe, vodili iskopavanja vezano za predmet
11 *Srebrenica*?

12 O: Jesam, negdje 1999. i 2001.

13 P: Možete li da nam kažete kakva je bila vaša uloga tamo i za koje ste
14 predmete radili?

15 O: Sakupili smo tim arheologa kako bi radili na terenu. Imali smo
16 zadatak da obavimo veći broj ekshumacija na većem broju lokaliteta, ali mogu da
17 spomenem samo one kojih se sada sjećam, a inače imam i izvještaj. To je bio
18 lokalitet Glogova 2, Nova Kasaba - nešto je urađeno 1996., a nešto kasnije;
19 Konjević Polje koje je bilo vrlo blizu; zatim Zeleni Jadar, to je bilo 2001. To
20 su bile neke sekundarne lokacije, između ostalog.

21 P: Mislim da će se u zapisniku nalaziti kompletan spisak, pa je ovo u
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 redu.

2 Sada bih želio da se vratimo na onu temu koju ste kratko spomenuli, a to
3 je određivanje minimalnog broja pojedinaca. A, posebno, napisali ste izvještaj
4 pred nekoliko godina - to je dokazni predmet P02477 koji je uvršten u spis u
5 predmetu *Blagojević*, ali kroz svjedočenje istražitelja Deana Manninga i Vaše
6 svjedočenje u predmetu *Krstić*, ovdje je ušlo kroz pravilo 92bis. Znači, Vi niste
7 svjedočili o tom izvještaju. Nije mi namjera da prolazim detaljno kroz taj
8 izvještaj, ali da li biste mogli da objasnite... ustvari, dvije glavne stvari.
9 Kako se to izračuna minimalni broj pojedinaca u odnosu na neku grobnicu? A ja
10 sam rekao da je Vijeće već čulo veliki broj informacija o grobnicama,
11 sekundarnim grobnicama, pojedinačnim /nerazgovijetno/ i tako dalje.

12 O: Najjednostavnije rečeno, minimalni broj pojedinaca je nešto više
13 kompliciran od brojanja ljudi. Ako imate grob sa kompletnim tijelima, onda
14 izbrojite tijela i kažete: "Imamo deset ljudi." Međutim, problem je bio što smo
15 imali vrlo fragmentirani materijal. Imali smo samo dijelove tijela, pa onda kako
16 da se procijeni koliko je bilo ljudi? Eventualno, to je bilo kako bi se utvrdio
17 taj broj kostiju koji smo našli. To je bilo izračunavanje minimalnog broja
18 pojedinaca. Dakle, to je bilo izračunavanje najmanjeg broja istog tipa kostiju.
19 Ako sam imao deset desnih nogu, onda je to bilo deset ljudi. To je konzervativni
20 pristup, ali tok izračunavanja postaje još komplikovaniji kada pokušavate da
21 spojite lokalitete.

22 P: Prije nego što pređete na spajanje lokaliteta - Vi ste rekli da se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 broje pojedinačne kosti, recimo noge. Zašto se ne broje samo lobanje, svako ima
2 samo jednu lobanju?

3 O: U idealnom svijetu biste imali kompletne lobanje. No, u našem
4 iskustvu, situacija nije idealna i ništa nije bilo kompletno. Imali ste doslovno
5 dijelove ljudi, komadiće ljudi, veoma male dijelove ljudi, pola osobe ili biste
6 imali samo komadiće neke osobe. Imali biste masu tkiva u kojem su bile kosti,
7 ali da bi se došlo do kostiju morali ste da odgrnete tkivo, a niste mogli da
8 identifikujete organ ili dio tijela. Znači, ako imate 10 glava a 20 nogu, onda
9 morate brojati i noge /kako je prevedeno/.

10 P: Da li ste Vi bili osoba koja je imala zadatak da uzme sve te
11 pojedinačne kosti i dijelove kostiju i da pokuša da utvrdi, za sve grobnice,
12 minimalni broje pojedinaca?

13 O: Da, to je tačno.

14 P: Kako ste to mogli da uradite?

15 O: U redu. Pokušaću to objasniti opet na najjednostavniji način iako,
16 ako me u nekom trenutku ne shvatite, molim da me prekinete.

17 Ja sam dao najlakši primjer, brojanje nogu. Ali, pretpostavljate da je
18 noga kompletna. Ali, ako znamo da se noga sastoji od tri kosti, to su femur,
19 odnosno natkoljenica, potkoljenica... da se samo skoncentrišemo na butnu kost. Šta
20 ako je ona podijeljena u dva ili tri dijela? Morate odabrati jedan dio kosti
21 koji ćete koristiti za brojanje kao jedan element, gornji dio ili donji dio.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Na primjer, na lokaciji A izbrojali smo gornji dio butne kosti minimalnog broja
2 pojedinaca, to je bio 50.

3 Međutim, onda smo imali jednu drugu lokaciju, sekundarnu lokaciju, gdje
4 natkoljenica nije bila najčešća, nego nadlaktična kost, i tu smo izbrojali na
5 primjer 20 prednjih dijelova nadlaktice kako bismo odredili taj najmanji broj
6 tih spojenih lokacija. Onda morate brojati isti tip kostiju. Moguće da na vašoj
7 drugoj lokaciji, tamo gdje su bile nadlaktice, imali ste 20, a imali biste samo
8 10 natkoljenica, tako biste onda smanjili broj pojedinaca za 10 i onda bi
9 najmanji minimalni broj tih dvaju lokacija postao 60, a više ne 70. Je li to
10 jasno?

11 P: Zašto ste oduzeli 10?

12 O: Zato što se tu ne bi onda brojao isti broj /?ista vrsta/ kostiju.
13 Jedini uslov za Vas jeste da brojite isti tip kosti na obje lokacije. Ne možete
14 naprosto dodati brojke, jer bi se time povećao broj. To onda ne bi bio minimalni
15 broj nego bi bilo nešto drugo.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako ja dobro shvaćam, gospodine
17 McCloskey, zašto 10 a ne da idete odmah na 0, zato što u tom trenutku ne biste
18 bili sigurni da li su te kosti pripadale istim pojedincima kao i te natkoljenice
19 i nadlaktice koje ste brojali.

20 SVJEDOK: [simultani prevod] Dopustite da pokušam ponovo objasniti. Mi
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 smo ovo već uveli kao dokazni predmet u predmetu *Krstić*, da li mogu nešto da Vam
2 pokažem?

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

4 P: Da, možete da koristite grafoskop. Mislim da je to P0553, Janet je
5 nekako shvatila koji je broj u pitanju.

6 O: Ovo je idealni scenario koji smo pomenuli na početku. Imamo dvije
7 ruke i, dakle, imamo dva čovjeka... dvije podlaktice, imamo dva čovjeka,

8 P: Dozvolite da Vas prekinem na trenutak, jer možda će biti lakše da
9 kasnije radimo sa tim ako sada ubacimo jedan novi element. Vi ste nadzirali
10 ekshumacije, ovo Vijeće je slušalo o ekshumacijama i o prekinutim ekshumacijama,
11 i sasvim je jasno da kada se neka od tih grobnica djelimično ekshumira, onda se
12 tijela isjeku na dijelove, možda više dijelova, i neki dijelovi se čak možda
13 izvuku van, možda u isto vrijeme ili neko drugo vrijeme, i svakako onda postoji
14 mogućnost da se odvoje dijelovi tijela jedne osobe u više dijelova i to u više
15 od jedne sekundarne grobnice, dakle na više mjesta. Kako Vi onda to
16 izračunavate, ako su dijelovi tijela završili u više grobnica a ne samo u
17 jednoj?

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To je potpuno tačno. Ako sada pređemo na drugu sliku, imajte na umu
2 ono što ste upravo rekli. Ako pogledamo sljedeće, a počecemo od početka da bi
3 bilo jasno: imamo grobnicu, ljudi su ubijeni i zakopani u grobnici, i ništa,
4 recimo, nije uticalo na integritet ostataka. Recimo da imamo 100 leševa. I, ako
5 je to takav slučaj, mi izbrojimo tih 100 leševa, tu nema problema, nije reč više
6 o minimalnom broju, već definitivnom broju: stotina. Mi se vratimo na lokalitet
7 nekoliko mjeseci kasnije sa rovokopačem, i uklanjamo na bilo kakav slijepi
8 način, bez sistema, počinjemo da kopamo, vadimo tijela i ubacujemo ih u kamion.
9 I, ove mašine sijeku kroz tijela, razdvajaju dijelove tijela, na pola, odvajaju
10 glavu, ruku, nije više važno šta, ali to je jednostavno slučajan način komadanja
11 tijela.

12 Sada, ova grobnica sa 100 leševa se pretvara u pet sekundarnih
13 lokaliteta sa djelićima tijela od ovih 100 leševa. Jer, vrlo je vjerovatno da će
14 onda jedna osoba da završi sa jednim dijelom tijela u prvoj grobnici, a ostalim
15 dijelovima u ostalih pet grobnica. Da biste izračunali minimalan broj osoba u
16 svim tim grobnicama, i primarnim i sekundarnim, zbog dosljednosti morate da
17 brojite istu vrstu kostiju, inače ćete duplicirati. Na primer, ja sam govorio o
18 podatku 20 i 10. Ako imate najčešću kost butnu kost, desnu butnu kost, onda ćete
19 brojati samo desnu butnu kost i na drugim lokalitetima jer znate da može da

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 postoji samo X broj desnih butnih kostiju za X broj pojedinaca.

2 Jer, postoje šanse da, recimo ako brojite samo ruke, svako ima dvije
3 ruke, onda će biti 200 ruku u jednoj jedinoj rupi.

4 P: Dakle, ako se u rupi nalazi 200 ruku, onda će to biti pretjerivanje.
5 Koji će biti najmanji broj pojedinaca, na osnovu izračunavanja na sekundarnom
6 lokalitetu? /kako je prevedeno/

7 O: Pa, sa 200 ruku bi naravno bilo riječ o pretjerivanju jer onda ne bi
8 bilo ruku na drugim sekundarnim grobnicama. To bi bilo ekstremno izračunavanje i
9 pretjerivanje.

10 P: A da li ste koristili jednu konkretnu vrstu kosti za sve grobnice?

11 O: Pa, tu pitanje postaje komplikovano jer nismo samo tražili brojeve
12 već smo tražili i starosnu dob. Ako uzmemo prethodni primjer: ako imamo 100
13 desnih butnih kostiju odraslih osoba, znači da imamo najmanje 100 odraslih
14 osoba. Ali, šta ako nađemo kost ruke koja nema određenu veličinu jer ona može da
15 pripada i osobi od 12 godina i osobi od 8 godina. Za to dijete, recimo, nemamo
16 butnu kost i onda moramo da brojimo i tu osobu. Moramo da koristimo drugu vrstu
17 kosti jer je riječ o drugoj starosnoj dobi kod koje je ta - ona prvobitna vrsta
18 kosti - nije uopšte predstavljena da bi se koristila u izračunavanju.

19 P: Na osnovu onoga što sam ja vidio riječ je o velikom rasponu. Na koji
20 način možete da obavite onda to izračunavanje?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, postoje dvije različite stvari kada se radi sa ljudskim ostacima,
2 da li želite da budete tačni ili da budete precizni. Da biste bili precizni,
3 morate da radite u jednom vrlo kratkom intervalu. Na primjer, bilo koja tehnika
4 koja se bavi utvrđivanjem starosne dobi i uzima u obzir i devijacije, ima
5 marginu greške u kojoj se mora raditi na jednoj ili dvije godine /prevod
6 engleskog transkripta: "Na primjer, bilo koja tehnika koja se bavi utvrđivanjem
7 starosne dobi i uzima u obzir i devijacije ima marginu greške od jedne ili dvije
8 godine unutar koje se mora kretati."/. Na primjer, ako osoba ima 10,5 godina,
9 +/- jedna godina, to bi bila odlična preciznost.

10 Ali, to se ne dešava u stvarnosti jer, kada se određuje starosna dob
11 jedne osobe, mora se uzeti u obzir više faktora. Ne može se samo pogledati kost
12 i reći: "U redu, sada znamo starosnu dob." Vi možete samo da procijenite da li
13 je riječ o odrasloj osobi ili, recimo, maloljetniku.

14 Da bi se utvrdio raspon starosne dobi... recimo, ako uzmemo u obzir svaku
15 osobu u ovoj prostoriji, njena je starosna dob između 0 i 100. I to je uvijek
16 tačno, ali to nije precizno.

17 P: Koliko se Vi možete približiti preciznosti a da ostanete unutar
18 razumnog raspona? Recimo, kada ste radili u kontekstu grobnica u Bosni, gdje su
19 tu starosni rasponi? Ako Vam to ima smisla.

20 O: Pa, izvinjavam se, ne razumijem pitanje.

21 P: Koliko se možete približiti stvarnoj starosnoj dobi osobe?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da bismo to verificovali, moramo da uporedimo rezultate sa ljudima
2 koji su sada bili identifikovani, to je broj jedan.

3 Broj dva, drugi način da se pristupi tom problemu je da se uporedi
4 distribucija starosne dobi tijela koja su ekshumirana sa distribucijom starosnih
5 dobi ljudi koji su prijavljeni da su nestali - u slučaju da njima pripadaju ta
6 tijela koja su pronađena.

7 P: Kada je riječ o antropologiji, ja sam vidio izvještaje antropologa
8 koji govore, recimo, starosna dob od 12 do 17 godina, nešto slično tome. Kako
9 dolazite do tog podatka?

10 O: U redu, sada razumijem, sada mogu da odgovorim na Vaše pitanje.
11 Utvrđivanje starosne dobi bilo koje osobe mlađe od 21 ili 22 godine mnogo je
12 lakše nego da se utvrdi starosna dob osobe koja je starija od 20 ili 25 godina.
13 Zašto? Kada rastete, imate niz elemenata u Vašem tijelu koji se pretapaju. Ja
14 sada koristim vrlo jednostavan jezik da biste me razumjeli. Na primjer, ako
15 koristimo...

16 P: Možda bi bilo jednostavnije da samo govorite.

17 O: Ako bih mogao da pokažem nešto na ovom crtežu, je l' mogu na tome da
18 crtam? Ne mogu? Hvala.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Imate dijelove kostiju kao što su ovi koje zovemo epifize i kada je... tu
2 se nalazi hrskavica, i kada je došlo do oštećenja na toj kosti, na tom mjestu
3 koje nazivamo epifiza... /nedostaje simultani prevod/ Taj dio se stapa u starosnoj
4 dobi do 21 godine. Kod žena se to dešava brže, kod muškaraca sporije. Ali, to
5 dozvoljava da se sa priličnim stepenom tačnosti utvrdi starosna dob osoba ispod
6 20 godina.

7   P: Dakle, kada je riječ o utvrđivanju starosne dobi osoba iznad 20
8 godina, da li mislite da se može utvrditi, ipak, fer procjena starosne dobi kod
9 tih osoba?

10   O: Pa, fer raspon starosne dobi zavisi od materijala koji uzimate da
11 proučavate. Na primjer, ako imate dio noge, dio butne kosti, uzmete to i kažete:
12 "U redu, ja imam ovaj dio kosti, imam takođe dio podlaktice, zatim imam palačnu
13 kost ali, sad, da li ta osoba ima 22 i po ili 35 godina, to je vrlo teško reći."
14 Zbog toga se postavlja određena starosna dob jer je veliki broj ljudi
15 predstavljen upravo takvim dijelovima kostiju.

16   P: I u vašim izvještajima su odraženi veliki rasponi starosne dobi?

17   O: Da.

18   P: Da završimo sa ovim. Možda biste mogli da unesete svoje inicijale i
19 da sačuvamo taj snimak.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: [obilježava]

2 P: U redu, mislim da je to u redu za sada.

3 Ja sam Vas sada prebacio da govorimo o starosnoj dobi u trenutku kada
4 ste govorili o minimalnom broju pojedinaca i pomogao sam, ustvari, da se dalje
5 iskomplikuje ovo Vaše izračunavanje. Ali, mislim da još uvijek niste imali šansu
6 da objasnite kako su uzimani u obzir dijelovi tijela iz tih višestrukih
7 grobnica, tih više sekundarnih grobnica - kako ste to radili? Da li ste uzimali
8 jednu kost za sve grobnice ili ste uzimali za drugačije grobnice drugačije
9 kosti?

10 O: Pa, različite grobnice bi imale različite kosti ali, da bi se spojilo
11 sve, morate da znate šta spajate. Morate da budete sigurni da su primarni i
12 sekundarni lokalitet povezani. A to se ne radi na osnovu dokaza kostiju, već na
13 osnovu analize tla, na osnovu analize polena, na osnovu analize drugih faktora.

14 Znači, kad se obave sve te analize i kada se utvrdi da je primarni
15 lokalitet povezan sa jednim ili više sekundarnih lokaliteta, onda dolazite do
16 kostiju, da utvrdite koju vrstu kostiju ćete koristiti i koje će kosti
17 predstavljati određene starosne dobi, a ne uzimanje najuobičajenije kosti
18 /prevod engleskog transkripta: "koje nisu predstavljene najzastupljenijom
19 kosti"/, kao što sam rekao na početku.

20 P: I, kada ste bili u mogućnosti da napravite takve proračune, Vi ste
21 već govorili o izvještajima istražitelja o analizi polena, analizi čahura metaka
22 /kako je prevedeno/?

23 O: Pa, jedini pristup koji smo mi imali - ja to pominjem u mom
24 izvještaju - su podaci o analizi tla i, mislim, analizi polena. Riječ je o radu

25

26

27

28

29

30

1 koji je obavio doktor Brown. Ja, ako mi dozvolite, bih to pogledao, mislim da u
2 mom izvještaju to piše, pa bih želio da budem tačan u svom iskazu. Da, to je
3 bilo primarno to među podacima.

4 P: Da biste procijenili svoj minimalni broj pojedinaca, to je zavisilo
5 od kvaliteta informacija koje ste imali, koje su međusobno povezivale grobnice,
6 da li je to tačno? Od toga je zavisilo da li će Vaš proračun biti tačan ili
7 pogrešan?

8 O: Tako je.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mislim da je to sve što sam ja želio da
10 pitam. Ako bilo ko drugi želi da postavlja pitanja, ja ustupam svjedoka.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine McCloskey. Ja imam dva
12 tima Odbrane koji su naznačili da ne žele da ispituju svjedoka. To su timovi
13 Nikolić, Borovčanin i Gvero. Dakle, tri tima.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Potvrđujem u ime generala Gvere.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Lazarević? Gospodine
16 Stojanović?

17 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Ja, takođe, mogu to da potvrdim, da mi
18 nemamo pitanja u unakrsnom ispitivanju.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Nikolić?

20 GĐA NIKOLIĆ: Da, časni Sude, potvrđujem najavu da nećemo ispitivati ovog
21 svedoka.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, ako nema nekih drugih aranžmana
23 među Vama, predlažem da gospodin Haynes -

24 GĐA CONDON: [simultani prevod] Ja bih takođe željela da kažem da mi
25
26
27
28
29
30

1 nemamo pitanja u unakrsnom ispitivanju.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Gospodin Haynes je tražio dva
3 sata. I gospodin Ostojić, ili gospodin Meek, 45 minuta, i zatim gospođa Fauveau
4 10 minuta.

5 Izvolite, gospodine Haynes.

6 Unakrsno ispituje g. Haynes:

7 P: Dobar dan, gospodine Baraybar, kako ste?

8 O: Dobro, hvala, kako ste Vi?

9 O: Hvala. Mogu li da provjerim samo jednu stvar prije nego što nastavimo
10 dalje? Ja nemam nikakvih problema sa ovim pitanjem, Vi imate pred sobom neka
11 dokumenta, pretpostavljam da su to Vaši izvještaji. Da li imate pred sobom
12 nekakva druga dokumenta za koja bih ja trebao da znam?

13 O: Pa, ne neka koja planiram da koristim.

14 P: Jesu li to neke novine ili nešto slično tome?

15 O: Imam neke naučne članke, to je bilo u kompletu mojih papira, ali ja
16 nemam namjeru to da koristim.

17 P: Hvala lijepo.

18 Želio bih da vidim da li mogu da Vam pomognem jer ja sam pažljivo
19 proučio Vaše učešće u predmetu *Srebrenica* i shvatio sam da, kada ste ekshumirali
20 grobnice širom Srbije, Bosne i Hrvatske, ne sjećate se nužno svake od njih.
21 Želim da vidim da li možemo da na neki način rezimiramo Vaš angažman u
22 iskopavanju tih grobnica.

23 Vi znate, na osnovu tabele u Vašem izvještaju, da ima 30 grobnica kojima
24 se mi bavimo. S tim ćete se složiti, pretpostavljam?

25

26

27

28

29

30

1 O: 30 grobnica koje su općenito ekshumirane od strane timova
2 Međunarodnog suda, nisam ja učestvovao u svim ekshumacijama.
3 P: Da, na to mislim.
4 O: Možda ste u pravu. Ja imam tu tabelu svih grobnica, ali nisam sve ja
5 ekshumirao.
6 P: Ako želite da provjerite, možete da pogledate tabelu. Strana 7 ili 8
7 Vašeg izvještaja o minimalnom broju pojedinaca.
8 O: Da li je to u izvještaju od 2004. godine?
9 P: Da, u tom izvještaju.
10 O: Da, imam to pred sobom, izvolite nastavite.
11 P: Pokušaću da to postavimo hronološki, ako je moguće. 1996. Vi ste
12 pomagali gospodinu Haglundu u ekshumaciji četiri lokaliteta. To su Cerska, Nova
13 Kasaba, Lažete 2 i Pilice?
14 O: Da, ja sam učestvovao u tim ekshumacijama.
15 P: Vi ste 1998. pomagali gospodinu Wrightu u iskopavanju nekoliko
16 lokaliteta - Hodžići Road, Čančari Road, Zeleni Jadar, Crvena Brana i Liplje?
17 O: Da, ja sam učestvovao u većini tih ekshumacija. Kažem "većini" jer
18 sam u to vreme provodio i neke periode u mrtvačnici. Mislim da sam - kada je
19 riječ o jednoj od ekshumacija, na putu Hodžići - učestvovao u jednoj ili dvije
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ali, da, moglo bi se reći da sam u većini učestvovao.

2 P: I, to je dobar znak pristojnosti profesionalaca kada se zahvaljujete
3 jedni drugima u svojim izvještajima, i ja sam samo upoređivao ove podatke. Ja se
4 slažem s Vama da ste Vo pomagali gospodinu Wrightu, ali niste na svim
5 iskopavanjima, jer ste radili i u mrtvačnici, pod A, a pod B jer ste 1999.
6 godine kada je on radio Vi takođe kontrolisali lokalitete?

7 O: Kada sam ja preuzeo kontrolu na lokalitetu, koliko se sjećam,
8 gospodin Wright više nije radio na ekshumacijama. Tako se ja sjećam.

9 P: Neću s Vama raspravljati jer to zaista nije važno. 1999. godine Vi
10 ste radili na iskopavanju sedam lokaliteta - Nova Kasaba 4 do 8, Konjević Polje
11 1 i 2, slažete se s tim?

12 O: Da.

13 P: 2001. godine Vi ste iskopavali nekoliko lokaliteta u Glogovi i jedan
14 u Ravnicama, možda dva. Da li se sjećate da li ste radili na iskopavanju više od
15 dva lokaliteta u Ravnicama?

16 O: Nisam imao nikakve veze sa iskopavanjem u Ravnicama.

17 P: Hvala lijepo. Dakle, odgovorili ste na to konkretno pitanje. Vi niste
18 učestvovali u iskopavanjima gospodina Peccerelliija?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne.

2 P: I niste imali nikakve veze sa Ravnicama i sa nekim lokalitetima koje
3 je iskopavao gospodin Wright, je li to tačno?

4 O: Da, to je tačno.

5 P: Želim samo da nešto provjerim sa Vama prije nego što idemo išta
6 dalje. Da li ste imali priliku, prije nego što ste počeli ovde da svjedočite, da
7 pročitate izvještaje nekih drugih antropologa i patologa koji su svjedočili u
8 ovom predmetu?

9 O: Ne, ustvari nisam. Ja sam samo pomenuo ili citirao podatke koji su
10 izvučeni iz patološkog izvještaja u mom prethodnom arheološkom izvještaju,
11 primarno za Konjević Polje, Novu kasabu i slično, ali nisam pročitao sve
12 izvještaje, ili sve zaključke, ili već šta, nisam.

13 P: Samo da provjerim izvještaje u vezi s kojima ću Vam ja postavljati
14 pitanja. Da li ste pročitali izvještaj gospodina Haglunda?

15 O: Mislite iz iskopavanja 1996.?

16 P: Da.

17 O: Ne, ja sam samo uzeo podatke koji su bili priloženi uz izvještaj,
18 sirove podatke, koji su rađeni u programu *Excel* za izračunavanje.

19 P: A izvještaj gospodina Wrighta?

20 O: Ne.

21 P: A šta je sa drugim patologom, gospodinom Clarkom?

22 O: Od gospodina Clarka ja sam uzeo podatke, da, i to sam citirao u
23 izvještaju. Ali ja nisam pročitao izvještaj, ne.

24 P: Kada ste pogledali te podatke i bavili se antropološkom istragom na
25
26
27
28
29
30

1 jedan ili drugi način, na većini tih lokaliteta, možete li nam danas reći ukupan
2 broj potpunih tijela koje je ekshumirao Međunarodni sud u vezi sa istragama u
3 Srebrenici?

4 O: Ne mogu napamet. Ustvari smo imali određene lokalitete, primarne
5 lokalitete, gdje su očigledno ostaci bili potpuni ili gotovo potpuni. I, kao što
6 sam to i naznačio u svojim izvještajima, ja nemam pregled toga koliko je bilo
7 potpunih tijela, ili dijelova tijela, koji su pokupljeni tokom godina. Mi smo
8 zbog toga radili uglavnom sa minimalnim brojem pojedinaca.

9 Razlog za to je pošto su bili neki veliki lokaliteti kao što je Kozluk
10 koji su bili neovlašteno prekopavani ili, recimo, ostaci koji su se nalazili na
11 putu Čančari na brani, ili u Liplju. Nije imalo smisla brojati kompletna tijela
12 jer, kao što sam već ranije rekao, bilo je kompletnih tijela u primarnim
13 lokalitetima, ali je bilo dijelova istih ostataka u sekundarnim lokalitetima
14 koji su bili povezani sa primarnim lokalitetima. Ne znam da li to ima smisla.
15 Ali ja nemam tu informaciju sa sobom.

16 P: Pa, ja neću da insistiram dalje na tome u ovoj fazi, ali da li Vi
17 kažete da nikome nije bilo moguće da utvrdi koliko je bilo potpunih tijela koja
18 su ekshumirana ili Vi kažete da Vi nemate tu informaciju sa sobom danas ovdje?

19 O: Ne, ja nemam tu informaciju sa sobom danas ovdje. Moguće je izbrojati
20 koliko smo mi tijela našli, čak i ako su bila potpuna ili ako su zabilježena kao
21 potpuna od strane arheologa na terenu. To je potpuno moguće, svakako, ali ja

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nemam tu informaciju sa sobom ovdje.

2 P: Dok se bavimo tom temom, dozvolite samo da Vas pitam sljedeće: u
3 okviru protokola koji je korišten, koja je definicija potpunog tijela?

4 O: To je vrlo dobro pitanje i bilo je mnogo debate u vezi s tim. Potpuno
5 tijelo je, primarno, jedinica kojoj mogu da nedostaju... recimo šake i stopala.
6 Ali, ostatak: noge, torzo, ruke, glava - su prisutni. U jednom trenutku je došlo
7 do izvjesne interne rasprave, ja sad mogu samo da na osnovu sjećanja o tome
8 govorim jer nemam detalje pošto u toku rada se razvijala ta debata. Kada bismo,
9 recimo, našli tijelo kod kojeg bismo imali nogu sa pelvisom i pola torza, da li
10 je to tijelo ili nije, ili je to dio tijela? Dio tijela je samo ruka ili noga
11 ili šaka. Moje tumačenje potpunog tijela bi bilo nešto što se može prepoznati
12 kao tijelo. Dakle, barem 75%, 80% onoga što predstavlja tijelo, to mora da bude
13 prisutno.

14 P: Da li znate da li je tumačenje tog opisa nešto sa čim se složio
15 gospodin Haglund?

16 O: Nije mi poznato šta Vi citirate iz izvještaja gospodina Haglunda,
17 koji imate citat.

18 P: Ne, neću ništa njegovo citirati, ali da li se on složio sa Vašim
19 tumačenjem toga šta predstavlja potpuno tijelo?

20 O: Ja ustvari ne znam. Kada se sjetim te rasprave o dijelovima tijela,
21 sjećam se da se o tome raspravljalo u kontekstu izvještaja gospodina Wrighta.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Iskreno da Vam kažem, ja zaista ne mogu tačno da se sjetim. Ja se pokušavam
2 sjetiti, ali ne znam da li sam o toj potpunosti ostataka razgovarao sa
3 Haglundom ili nisam. Jednostavno pretpostavljam da jesam, ali zaista ne znam, ne
4 sjećam se toga, da Vam iskreno kažem.

5 P: A Vaša rasprava sa gospodinom Wrightom, da li ste Vi imali različita
6 tumačenja u odnosu na to šta je potpuno tijelo?

7 O: Ne, ne, nismo. Problem je u sljedećem - da bih Vam to stavio u jedan
8 kontekst - zamislite da imate nekoliko vještaka koji rade zajedno i svako
9 očigledno ima mišljenje o stvarima kojima se bavi. Ja mislim da je došlo do
10 rasprave u kontekstu označavanja, da budem precizniji. Gospodin Wright je već
11 svjedočio, možda ste to čuli, možda je on govorio o tome, ali mi smo imali jedan
12 sistem označavanja cijele stanice za kasniju upotrebu i onda se postavilo
13 pitanje da li da se označava svako mjesto artikulacije. Recimo članak, lakat,
14 rame, ili slično. I onda je došlo do pitanja kada je riječ o potpunom tijelu,
15 a kada je riječ o dijelovima tijela. Kada prestajete sa mjerenjem tih dijelova?
16 I to je taj kontekst u kome se to desilo.

17 P: Ja se slažem s Vama i iz tog razloga ja pitam sve antropologe, sve
18 patologe, o tome kada je riječ o broju potpunih tijela koja su otkrivena /kako
19 je prevedeno/. I zbog toga pokušavam da to ispitam i s Vama jer ste se Vi bavili
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ovim predmetom od 1996. do 2001. godine. Da li ste koristili različita mjerila u
2 svakom od njih?

3 O: Pa, ne mogu Vam to reći, mogu Vam reći da patolozi ponekad - riječ je
4 o stotinama - i ne mogu Vam reći ko, ali desi se, recimo, otvore vreću sa
5 tijelima i kažu: "Ovo nije dio tijela, ovo je tijelo jer ovdje su i udovi i
6 ostale stvari. Ovo je cijelo tijelo," tako da se onda to mijenja od dijelova
7 tijela na tijelo. Takve stvari su se dešavale, ali to je nešto što se razvijalo
8 sa poslom. Moglo se desiti, da, to je moguće.

9 P: Hvala Vam. Kada kažete "moglo se desiti", hoćete da kažete da se
10 moglo desiti svakom od patologa u ovom predmetu da je drugačije definisao
11 potpuno tijelo, a drugačije dijelove tijela?

12 O: Ne nužno. Ne bih rekao svaki patolog.

13 P: Kada sam rekao "patolog", nisam mislio patolog, mislio sam
14 antropolog.

15 O: Ne, definitivno to ne bi bio slučaj. Zato smo imali supervizora u
16 timu. Nije svaka osoba nazivala svaku stvar onako kako je htjela, očigledno.
17 Mogli su da raspravljaju i da navode razloge za to, ali oni su bili pod nadzorom
18 određene osobe koja je bila supervizor.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Vi ste upravo iznijeli izvjesne dokaze da Vaša uloga supervizora je
2 bila da nadzirete sprovođenje protokola i postupaka. Da li su ti postupci, te
3 procedure i protokoli, bili konstantni u tom periodu ili su se mijenjali od
4 1996. do 2001. godine?

5 O: Ne, oni su se mijenjali. Mislim da je 1996. to sve bilo prilično
6 novo. Raspon svega je bio takav da je sve bilo jako novo, to su stvari koje su
7 se razvijale sa poslom, mnogo toga je naučeno u narednim godinama, nakon 1996.
8 Mislim da su se stvari mijenjale, poboljšavale.

9 P: To podrazumijeva da su bili manje nego savršeni 1996. Da li biste se
10 složili?

11 O: Da, sasvim sigurno.

12 P: A 1998.?_Da li je to bilo bolje nakon 1998.?

13 O: Mislim da nije došlo samo jedanput do poboljšanja, već da je se
14 poboljšanje događalo nakon svake godine, svake sezone. Očigledno je da nije bilo
15 ideja da se ponovno izmišlja točak, postojala su područja koja su se mogla
16 poboljšati. Na primjer dnevnicu, opservacije koje se koriste za ovo ili ono, da,
17 to je bio rad u nastajanju i stvari su se poboljšavale tokom čitavog procesa, ne
18 samo 1998. ili 1997., rekao bih.

19 P: Možda ćemo se s vremena na vrijeme na to vraćati jer bih htio da
20 dobijem što je moguće detaljniju sliku o tome. Prvo, kako se upravljalo
21 lokacijom za iskopavanje i, drugo, u kakvoj je to koordinaciji bilo sa onima
22 koji su radili u mrtvačnici. Postojao je veliki broj ljudi na svakoj od lokacija
23 za iskopavanje?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, tako bi se moglo reći.

2 P: Da li bi se nalazili antropolozi na mjestu iskopavanja?

3 O: Da. Ali samo da razjasnim. U američkom obrazovnom sistemu ljudi se
4 obučavaju za antropologe i točka. Ali, antropolog za njih ima još četiri
5 podspecijalnosti, kao lingvistika -

6 P: Ne želim da Vas prekidam -

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude, on je završavao
8 svoj odgovor.

9 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja nisam želio da budem grub, ali mislim
10 da to znamo.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dopustite da odgovori na pitanje.

12 SVJEDOK: [simultani prevod] Odgovor na Vaše pitanje jeste "da". Ali, ne
13 smijemo biti toliko rigidni kad se kaže da li je antropolog ili arheolog, bila
14 su obojica /?mi smo oboje/. Ali, po američkom obrazovnom sistemu, na primjer,
15 ljudi se nazivaju antropolozima, ali oni mogu da budu arheolozi, lingvisti ili
16 socijalni antropolozi. I, odgovor bi bio "da". U drugim sistemima možete imati
17 striktno samo arheologe koji su studirali samo arheologiju, kao na primjer u
18 Velikoj Britaniji ili čak u Peruu, koji su različiti od američkog sistema.

19 I, način na koji bi to trebalo da se naziva je različit, ali antropolog

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 može da uključuje i arheologa i fizičkog ili forenzičkog antropologa.

2 P: Znači, na mjestu iskopavanja bi bio arheolog ili kolektivno
3 arheolozi-antropolozi?

4 O: Da, ovo kad se stavi jedno i drugo, to je najbolje.

5 P: Slažemo se. Da li ste imali patologa na mjestu iskopavanja?

6 O: Ne.

7 P: Tehničare za istragu mjesta zločina?

8 O: Da.

9 P: Istražitelje?

10 O: Da.

11 P: A i veliki broj asistenata koji nisu imali nikakve veze sa krivičnim
12 istragama, zar ne?

13 O: Na koji period mislite? 1996. godine?

14 P: Da, 1996. je bio veliki broj ljudi koji su radili za "Ljekare za
15 ljudska prava", ali oni nisu bili zaposleni od strane Međunarodnog suda.

16 O: Ne mogu to komentirati, ne mogu da govorim ništa o ugovorima između
17 Međunarodnog suda i "Ljekara za ljudska prava", ili bilo šta te vrste. Ali, kada

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kažete "veliki broj ljudi koji su se tamo nalazili", gdje mislite? Na
2 lokalitetu, u mrtvačnici?

3 P: Za sada smo još uvijek na iskopavanju, još nisam došao do mrtvačnice.
4 Dakle, da li su ljudi koji su se nalazili na lokaciji iskopavanja, koji nisu
5 bili dio procesa istrage krivičnih djela? /prevod engleskog transkripta: "Dakle,
6 da li su se na lokaciji iskopavanja nalazili ljudi koji nisu bili dio procesa
7 istrage krivičnih djela?"/

8 O: Bilo je pomoćnog osoblja, logističara, vozača ovih raznih vozila,
9 kamiona, onih koji su radili sa kontejnerom-hladnjačom. I ti ljudi sasvim
10 sigurno nisu imali nikakve veze sa krivičnom istragom, ali oni nisu, dakle,
11 učestvovali u krivičnim istragama kao takvim.

12 P: A šta je sa ljudima koji su radili za organizacije za ljudska prava,
13 da li su oni bili prisutni na lokacijama iskopavanja?

14 O: Na koje ljude mislite?

15 P: Trebao sam biti konkretan. 1996.?

16 O: Nisam razumio Vaše pitanje. Misлите na organizacije za ljudska prava
17 od kuda? Iz Bosne, iz Srbije?

18 P: Staviću Vam nekoliko imena na raspolaganje, na primjer Dorothy
19 Gallagher.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ispričavam se prevodiocima.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HAYNES: [simultani prevod]
2 P: Znači, ime je Dorothy Gallagher iz Univerziteta u Louisiani.
3 O: Koliko se ja sjećam, ona je unosila podatke. Vodila je knjige onoga
4 što je prikupljeno, koliko se sjećam.
5 P: Gospođa Hoffman, student iz Arizone?
6 O: Ona je bila forenzički patolog iz Arizone.
7 P: Clea Koff?
8 O: Forenzički patolog.
9 P: Molly Ryan?
10 O: Ona je bila kulturološki antropolog koji je radio na unošenju
11 podataka, ili nešto slično.
12 P: I, na kraju, Michael Warren, postdiplomac iz Floride?
13 O: Michael Warren je bio forenzički antropolog, on je bio student
14 pokojnog doktora Maplesa.
15 P: Pošto to nije očigledno, da li su ti ljudi radili na lokaciji
16 iskopavanja ili u mrtvačnici?
17 O: Dopustite da pogledam na ekranu. Clea je radila na lokaciji, Mike
18 Warren je bio u mrtvačnici, Jureena Hoffman je radila u mrtvačnici. Dorothy
19 Gallagher mislim da je radila u mrtvačnici, vezano za unošenje podataka, kao i
20 Molly Ryan, koliko ja da se sjećam. Bar tako se ja sjećam.
21 P: Rečeno mi je da usporim, pa ćemo se obojica držati toga. Već imamo
22 dva upozorenja.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da ostavimo sada ove ljude po strani. Počevši sa 1996 -

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo jedan trenutak - pošto još uvijek
3 nismo dobili jasan odgovor o tome gdje su bili ovih pet-šest ljudi, da li su oni
4 bili osoblje Međunarodnog suda ili su pripadali nekoj drugoj organizaciji,
5 organizaciji za ljudska prava ili su bili slobodnjaci, ne znam - možda biste to
6 mogli prvo da ispitajte, gospodine Haynes?

7 G. HAYNES: [simultani prevod]

8 P: Mislim da ste čuli ovo pitanje, možete li nam pomoći u tom pogledu?

9 O: Na osnovu mog sjećanja, ja ne znam konkretne aranžmane ili ugovore.
10 Međutim, kako sam ja shvatio, ti su ljudi bili zaposleni od strane "Ljekara za
11 ljudska prava" kako bi podržavali, pomagali operacije Međunarodnog suda, ali
12 njih nije zaposlio sam Međunarodni sud 1996. I mislim da je to tačno.

13 P: Hvala Vam mnogo. Molim Vas samo za trenutak strpljenja, želim da
14 provjerim Vaš zadnji odgovor na ekranu, a možda mi možete pomoći da budem brži.
15 Ovaj spisak imena, da li biste se složili da su to sve bili manje-više ljudi
16 koji su radili u mrtvačnici, ili je bila možda jedna osoba ili više koje su
17 radile na mjestu iskopavanja?

18 O: Prvenstveno, koliko se sjećam, svi su radili u mrtvačnici, ali mislim
19 da je gospođica Gallagher radila i nešto oko unošenja podataka na lokalitetima;
20 ali isto tako i u mrtvačnici. Tako se bar sjećam.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: To je sasvim u redu. Možemo li sada da se pozabavimo sa protokolom
2 vezano za vađenje ostataka iz lokaliteta iskopavanja i odnošenja u mrtvačnicu?
3 Možete li da nam opišete kakvi su protokoli postojali vezano za vađenje tijela,
4 ili dijelova tijela, iz mjesta iskopavanja i odnošenje u mrtvačnicu?

5 O: Mislite transport, ili fizičko vađenje ostataka iz grobnice, kao
6 prvo?

7 P: Da, nešto o dokumentaciji, vođenju knjiga sa svake strane?

8 O: Koliko se sjećam, postojao je jedan formular koji se popunjavao, gdje
9 se navodilo u kojem se položaju tijelo nalazilo, da li je bilo elemenata odjeće,
10 da li su postojale ligature, ili povezi za oči, ili šta god da je još nađeno.
11 Zatim je tijelo dobivalo broj; jedna je osoba dodjeljivala brojeve i to je bio
12 službenik za istrage na mjestu zločina, odnosno "uviđajac". Samo jedan čovjek je
13 dodjeljivao brojeve, kao što sam rekao, da ne bi bilo dupliciranja brojeva.

14 Nakon toga, kada je tijelo očišćeno i, da tako kažem,
15 "individualizirano", onda je bilo spremno da se podigne, tako smo mi to
16 nazivali. Snimala bi se fotografija, ili fotografije, detalja tog tijela, a onda
17 bi se tijelo podiglo, stavilo u vreću, vreća bi bila stavljena u kontejner-
18 hladnjaču koja je bila na lokalitetu, i tu bi bilo zaključano. Nakon toga bi
19 tijela bila odvezena u mrtvačnicu, kada je na lokalitetu posao završen.

20 Tako se ja sjećam da je, općenito gledavši, procedura izgledala.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Kada bi tijela dolazila u mrtvačnicu, tamo se nalazio patolog?
2 O: Bilo ih je mnogo.
3 P: Da li je svaki dio tijela, koji je bio izvađen, došao do patologa?
4 O: Da. Ali događalo se, naravno, da su tijela unošena u knjigu na onom
5 drugom kraju, gdje su dolazila ta tijela, da se vidi koliko je bilo tijela i
6 koliko vreća. Nakon toga su tijela bila skenirana fluoroskopski; to je rendgen
7 aparat. Ustvari, u to vrijeme smo imali mrtvačnicu u toj staroj tvornici koja je
8 bila bombardirana u mjestu čijeg imena ne mogu da se sjetim u ovom trenutku.
9 Dakle, to je bio jedan rendgen aparat, tijela su bila fluoroskopski pregledana,
10 a onda - sad sam malo zbunjen, mnogo je godina prošlo - dakle, tijelo se
11 skeniralo fluoroskopom ili rendgenom da se nađu eventualni metalni dijelovi.
12 Zatim bi došlo na tijelo za obdukcije, radi ispitivanja. /prevod engleskog
13 transkripta: "Zatim bio došlo na obdukcijski stol radi ispitivanja."/
14 P: Vjerovatno je moja greška. Ono što sam ja želio da utvrdim - ja neću
15 reći da je to nešto što je konkretno za određeni period vezano, nešto što se
16 odnosi na cijeli period istrage - jeste da li je, na primjer, neka kost ruke
17 bila donijeta patologu ili bi to moglo nekako da ne dođe do njega?
18 O: Koliko se ja sjećam, ništa nije moglo da ne dođe do patologa.
19 P: Da li znate šta bi patolog radio sa nečim što je vezano sa procesom
20 utvrđivanja uzroka smrti, ako se to nije moglo utvrditi?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Moje objašnjenje za ovo što ste rekli jeste sljedeće: svi ostaci su
2 išli kod antropologa, bez obzira šta je to bilo, ruka, rame, glava. A antropolog
3 bi bio za stolom zajedno sa patologom kako bi se utvrdilo ono što je moglo da se
4 utvrdi, i time bi se moglo omogućiti patologu, na primjer, da se utvrdi uzrok
5 smrti. Dakle, ako se radilo o ruci, ne bi se mogao utvrditi uzrok smrti ako nije
6 bilo možda nekakve strijelne rane kroz nadlakticu koja je možda presjekla
7 brahijalnu arteriju i osoba bi iskrvarila. A u drugim slučajevima uzrok smrti ne
8 bi bio utvrđen.

9 P: Da li je patolog barem 1996., u početku, vodio zasebne bilješke o
10 onome što se događalo na stolu za obdukcije, za razliku od onoga što je pisao
11 antropolog?

12 O: To ne znam. Postojao je formular, a dio njega je trebao da ispuni
13 antropolog. A da li su oni zasebno vodili bilješke ili sveske, ja to ne znam.

14 P: Koliko najbolje možete da se sjetite, 1996. godine - možda ako se
15 fokusirate na Cersku - koliko je patologa istovremeno radilo?

16 O: To je veoma dobro pitanje. Lagao bih. Ali, koliko se ja sjećam, bila
17 su, čini mi se, tri stola koja su istovremeno bila u toj tvornici; dakle, to bi
18 bila trojica.

19 P: A koji nivo antropologa bi se nalazio za tim stolovima sa svakim od
20 tih patologa?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Mislite, koji nivo iskustva?

2 P: Da, mislim. Očigledno gospodin Haglund nije mogao biti tamo svaki
3 put.

4 O: Ne, gospodin Haglund ustvari nije učestvovao u ispitivanju ljudskih
5 ostataka, on je bio primarno na terenu, on je vršio ekshumacije. Glavni patolog
6 u to vrijeme je bio pokojni doktor Robert Kršna /fon./, on je bio glavni
7 patolog. Dakle, bila su tri patologa i najmanje tri ili četiri antropologa, i to
8 ljudi sa velikim iskustvom kao Michael Warren, kojeg sam spomenuo, i neki drugi.

9 P: Kažete, Mike Warren je imao iskustva, ali on nije bio tako dobro
10 kvalifikovan kao Vi, zar ne, da donosi odluke o antropološkim pitanjima?

11 O: U to vrijeme ne bih rekao da sam bio najkvalifikovanija osoba na
12 planetu, ali sasvim sigurno jesam imao mnogo više iskustva vezano za rad na
13 predmetima nego drugi ljudi. Na primjer, kada govorimo o Mikeu Warrenu - on je
14 bio iz laboratorije u Floridi - koji je radio sa velikim brojem slučajeva i bio
15 je čovjek sa velikim iskustvom.

16 P: Dakle, da sumiramo: Vi znate da 1996. je postojao jedan formular za
17 patologa vezano za bilo koje tijelo ili dio tijela, ali ne znate da li je
18 postojao i takav isti formular za antropologe?

19 O: Ja se sjećam da je postojao formular za obdukciju koji je sadržavao i
20 informacije patologa i jedan dio koji je popunjavao antropolog. Jer, na primjer,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 utvrđivanje starosne dobi ne možete napisati na komadu papira i dati patologu,
2 već to morate da unesete u isti formular.

3 Tako se barem ja sjećam. Pošto nemam nikakav dokument ispred sebe, ja
4 doista ne mogu da Vam kažem ovako napamet da li je tako bilo, ali tako se ja
5 sjećam.

6 P: Vezano za ovaj aspekt istrage, da li je to područje gdje se protokol
7 mijenjao ili je poboljšavan nakon 1996.?

8 O: Da, da. Rekao bih da je mnogo toga poboljšano u pogledu protokola u
9 mrtvačnici i tih stvari nakon 1996.

10 P: A šta nije valjalo sa tim sistemom 1996., i kako je poboljšan?

11 O: Kao prvo, uslovi u kojima smo radili nisu baš bili optimalni. Radili
12 smo u bombardiranoj tvornici tekstila blizu ranije linije sukoba. Nije bilo
13 vode, stolovi su bili improvizirani, *hardware* je bio vrlo loš, struja je bila
14 problem, imali smo generatore. Stvari su mogle bolje da se urade sa boljim
15 *hardwareom* i boljim uslovima rada. Ali, jedna od stvari koja jeste poboljšana
16 jeste da se sistematičnije bilježe elementi kostiju, i tako dalje, u
17 formularima, kako bismo kasnije mogli da izračunamo sve ove minimalne brojeve i
18 ostale stvari.

19 U godinama nakon 1996. bili smo mnogo konkretniji u našim opisima
20 kostiju koje su mogle da se koriste za utvrđivanje ili izračun minimalnog broja

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pojedinaca. Umjesto da kažemo, na primjer, "kompletna natkoljenica", imali smo
2 formular gdje se moglo samo označiti gdje se navodi da li je srednji dio, gornji
3 dio, donji dio kosti i slične stvari. Dakle, bilo je mnogo više takvih stvari
4 koje su se kasnije pojavile.

5 P: Hvala. Imam jednu kratku temu koja bi, ako imamo sreće, mogla
6 potrajati do pauze, onda bismo i Vi i ja i svi drugi mogli da imamo pauzu.

7 Htio bih da vidim da li možete da nam pomognete u tome čija je bila
8 odgovornost da se vrše različiti dijelovi postupka obdukcije. Da počnemo, kao
9 prvo, sa onim što bismo nazvali kompletnim ili gotovo kompletnim, cjelovitim
10 tijelom. Čija je odgovornost bila da se zabilježe oni dijelovi tijela koji
11 nedostaju, ukoliko neki nedostaju?

12 O: Ako je tijelo bilo skeletonizirano, onda bi to bio posao antropologa.
13 Ako je bilo tijelo sa mekim tkivima, onda bi to bio posao patologa, u
14 obdukcijском izvještaju.

15 P: A kada se radi o dijelovima tijela ili o nekom dijelu tijela, čija bi
16 odgovornost bila da identifikuje koji je to bio dio tijela?

17 O: Ponovo, da li govorite o ostacima sa mekim tkivima - to je onda
18 patolog, a ako su samo kosti, onda je antropolog.

19 P: Hvala, to je od velike pomoći. A šta je sa mjerenjima, ukoliko su
20 vršena? Mjerenjima kostiju koje su izvađene ili dijelova tijela koji su
21 izvađeni, ako se to ustvari i radilo?

22 O: To bi radio antropolog. Kad god se spominje kost onda je to posao
23
24
25
26
27
28
29
30

1 antropologa.

2 P: A uzimanje uzoraka DNK iz tijela?

3 O: Mi smo... odnosno, ja sam nenamjerno ispustio činjenicu da smo imali
4 isto tako tehničare za obdukciju koji su pomagali u mrtvačnici u to vrijeme i
5 tokom cijelih svih tih godina. Ja mislim da su oni bili ti koji su uzimali
6 uzorke za testiranje DNK.

7 P: Možete li potvrditi da se to rutinski radilo vezano za svako tijelo
8 ili dio tijela koji je ekshumiran?

9 O: Da.

10 P: Dakle, ustvari, postoji barem potencijal za kompletnu bazu podataka
11 DNK za sva tijela i dijelove tijela koji su ekshumirani u tim istragama?

12 O: Možda jeste tako, no ja to ne znam. Ako pitate da li su uzimani
13 uzorci DNK, odgovor je "da". Da li su uzimani iz svake pojedinačne kosti -
14 odgovor je "ne". Ako imate neki dio tijela, ako imate torzo, onda biste uzeli
15 uzorak iz ruke, ali ne iz svakog rebra ili ključne kosti, već biste uzimali
16 jedan uzorak po jedinici. Ali, ako imate šake i stopala, onda se nisu uzimali
17 uzorci DNK. Uglavnom se DNK uzorak nije uzimao iz tih dijelova jer je to vrlo
18 teško i mi uvijek predlažemo da se to uzima iz dugačkih kostiju, kao što je
19 natkoljenica ili nadlaktična kost, ili iz gustih kostiju.

20 P: A to je bilo tako od 1996. pa sve do 2001.?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, što se tiče prikupljanja DNK uzoraka, da.

2 P: Čija je odgovornost bila da utvrdi pol bilo kojeg tijela ili dijela
3 tijela?

4 O: Ako je bilo mekog tkiva, patolog, ako nije bilo mekog tkiva,
5 antropolog.

6 P: Hvala. I, na kraju, utvrđivanje starosne dobi tijela ili dijela
7 tijela, čiji je to posao bio?

8 O: Antropologa.

9 P: Ako utvrđivanje pola i starosne dobi jeste nešto što je radio
10 antropolog, da li je to trebalo da se obavi u prostoriji za obdukciju ili negdje
11 drugdje?

12 O: U prostoriji za obdukciju.

13 P: Pitanje je loše postavljeno. Moja greška i, evo, odmah to priznajem.
14 Ono što sam doista htio da pitam jeste vođenje i unošenje podataka. Ako je
15 utvrđivanje pola i starosne dobi nešto što je spadalo u posao antropologa, da li
16 je isto tako njegova odgovornost bila da to negdje zabilježi?

17 O: Odgovor je "da". Ali, kao što sam spomenuo, po mom sjećanju, imate
18 protokol za obdukcije u kojem se nalazi dio za patologa i dio za antropologa.
19 Ako pokušamo da predstavimo situaciju - imate stol, na njemu tijelo, onda imate
20 pored njega još jedan stol za antropologa, da radi, jer bi inače radili jedan
21 iznad drugoga. I imate niz elemenata koje morate pobliže da pogledate - ili čak

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da iskuhate, ukoliko ima mekog tkiva - kako biste došli do kosti. Onda odete na
2 drugi sto i utvrdite šta se radi i onda pišete ili čak diktirate, patologu na
3 primjer, koja je starosna dob, pol i tako dalje.

4 P: Još jedno pitanje na osnovu toga. Ako je zadatak antropologa bio da
5 utvrdi pol i starosnu dob, da li je to nešto za šta je patolog rekao: Evo, ja
6 perem ruke od toga, to je tvoje, ti radi s tim?

7 O: Što se tiče pola, ako se radi o tijelu sa mekim tkivom gdje su
8 prisutne genitalije, onda je patolog taj koji utvrđuje pol i ne treba se ići
9 dalje. Međutim, starosna dob jeste sasvim sigurno odgovornost antropologa.
10 Izvjesno, kazujem. Ne znam da li bi patolog prao ruke od toga ili ne. Nadam se
11 da dâ. Ali, pitanje jeste da je to posao antropologa.

12 P: Moram razjasniti, ono što sam mislio jeste sljedeće: ako je
13 utvrđivanje tih faktora nešto u čemu patolog ne učestvuje, da li je to onda
14 nešto što on neće unositi u dokumente?

15 O: Po definiciji - da. Ali, da li govorite u kontekstu 1996. godine ili
16 tokom cijelog perioda?

17 P: Ja zavisim od Vas da mi kažete kako su se stvari mijenjale. Da li je
18 tako bilo 1996. i da li se popravilo 1998. i kasnije?

19 O: Nije stvar u tome da li se nešto popravljalo ili pogoršavalo, već
20 očigledno je tu u pitanju podjela zadataka. Patolog je onaj koji se bavi lešom,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mekim tkivima i utvrđivanjem uzroka smrti na osnovu tog ispitivanja. Ako imate
2 dio tijela koji bi mogao biti potpuno istrunuo i raspadnut tako da se ne može
3 prepoznati, onda on ne može mnogo da učini sa takvim tkivom. On kaže da je to
4 ljudsko tkivo, da je raspadnuto, ali sada antropolog treba da mu kaže nešto
5 drugo. Treba to očistiti i doći do kosti, reći da li se radi o muškoj, ženskoj
6 osobi, mladoj, staroj osobi, i to nema nikakve veze sa poboljšavanjem već je to
7 podjela rada. Patolog se ne bavi utvrđivanjem pola ili starosne dobi na
8 skeletizovanim ostacima.

9 P: Ja ću Vam to iznijeti i vratićemo se na ovo kasnije. Ali, moja je
10 tvrdnja da 1996. dokumenti koje su vodili patolozi o stanju tijela i ono što je
11 nedostajalo nisu bili adekvatni.

12 O: Ja ne znam. Hoću da kažem, ako možete da mi pokažete neki primjer, ja
13 mogu da dam mišljenje.

14 P: Ja ću to uraditi kasnije. Ali, da bi se izvršila kalkulacija
15 najmanjeg broja dokumenti su se morali stavljati u korelaciju sa različitim
16 drugim zapisima i podacima koje su vodili antropolozi?

17 O: Da.

18 P: S tim se slažete?

19 O: Da.

20 P: Hvala.

21 G. HAYNES: [simultani prevod]

22 Završit ću s ovom temom. Ne vidim koliko je sati. Mislim da je malo
23 rano, ali bi bilo pogodno vrijeme za pauzu.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Još jedno dvije minute do pauze, tako
2 da možemo da imamo pauzu sada.

3 G. HAYNES: [simultani prevod] Ako to odgovara.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Naravno, gospodine Haynes. Koliko dugo
5 još mislite da će Vam trebati za unakrsno ispitivanje ovog svjedoka?

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislim da ću završiti za onoliko koliko
7 sam rekao, za dva sata.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

9 Gospođo Fauveau?

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] 10 minuta, gospodine predsjedavajući.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Ostojić? Odnosno, gospodine
12 Meek?

13 G. MEEK: [simultani prevod] Sasvim sigurno ne onako dugo kao što smo
14 rekli. Možda 15 minuta. Možda čak i 10, možda 20.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Znači, možemo imati pauzu od 25 minuta.
16 Hvala vam.

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

18 ... Početak pauze u 15.44h

19 ... Sjednica nastavljena u 16.14h

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Haynes.

22 PREVODILAC: /prevod engleskog transkripta: "Mikrofon, molim."/

23 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala Vam što ste me podsjetili na to.

24 P: Želim da idemo dalje na pitanje utvrđivanja pola na osnovu tijela ili
25 dijelova tijela. I želio bih da pojasnimo jednu stvar na samom početku. Tačno
26 je, zar ne, da Vaše izračunavanje minimalnog broja osoba koje su ekshumirane

27

28

29

30

1 uključuje i one za koje se nije mogao utvrditi spol?

2 O: Da, to je tačno.

3 P: Takođe je tačno, zar ne - uzimam podatak iz izvještaja Deana Manninga
4 - broj tijela i dijelova tijela za koje se nije mogao utvrditi pol je bio 253?

5 O: Nisam vidio izvještaj Deana Manninga, niti ga imam pred sobom, tako
6 da ne znam. Tih 253, znači, tijela - od kada? Sva tijela od 1996. do 2001.?

7 P: Da.

8 O: Pa, morao bih da provjerim moj izvještaj. Rekao bih uslovno "da", jer
9 ja nisam vidio izvještaj.

10 P: U redu. Ali, uopšteno govoreći, to je približno 10% minimalnog broja
11 pojedinaca, odnosno minimalnog minimalnog broja pojedinaca?

12 O: Da, mislim da bi to bilo tačno, da.

13 P: Da li biste se složili sa mnom da je najbolji način i, ustvari,
14 jedini siguran način za utvrđivanje pola bilo koje osobe da se identifikuje ta
15 osoba?

16 O: Ne, ne bih se složio s Vama.

17 P: Ne biste se složili da, ako se može utvrditi identitet osobe i ta
18 osoba je muškarac ili žena, da to nije najbolji način da se utvrdi pol?

19 O: Vi govorite o ličnom identifikovanju, dakle, da se utvrdi ime jedne
20 osobe?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da. Ako uzmete uzorak DNK i ako možete to da povežete sa nekim od
2 koga imate uzorak DNK i možete da utvrdite da je ta osoba muškarac ili žena - to
3 je najbolji način da se utvrdi pol, je li tako?

4 O: Ako slijedite redoslijed hromozoma Y znaćete da li je osoba muškarac
5 ili žena. Prema tome, ja se ne bih složio s Vama. Jer postoje drugi načini da se
6 utvrdi pol, jer pol je dio identiteta osobe.

7 Dakle, da pogledamo stvari iz obrnutog ugla. Nađemo skeletonizirane
8 ostatke. U nekom drugom kontekstu - zaboravimo za trenutak konkretnu situaciju -
9 ne znamo ko je ta osoba, nemamo pojma ko bi mogla biti ta osoba; znači, moramo
10 da nađemo neke elemente i da pokušamo da stvorimo biografski /?biološki/ profil
11 da bi mogli to da uporedimo sa spiskom nestalih osoba u tom području. Tako da
12 morate biti u stanju da kažete da li je ta osoba muškarac ili žena, na osnovu
13 nekih osnovnih elemenata. Jer, zamislite, u vremenima prije uzimanja DNK, dakle
14 prije 20 godina, kako bi ljudi utvrdili spol?

15 P: Ali, kada je riječ o ovom slučaju, gospodine Baraybar, ne govorimo
16 uopšte o vremenima prije DNK. Vi ste uzimali uzorke DNK od svakoga tokom cijele
17 istrage, tokom Vašeg iskaza /?prema Vašem iskazu/. To je vrlo jednostavna
18 sugestija. Ako se Vi s tim ne slažete, možemo da idemo dalje. Ali zar nije tačno
19 da se utvrđivanjem identiteta osobe može na potpuno siguran način utvrditi spol?

20 O: Pa, ja se, bojim se, ne slažem s Vama. Ja Vam svakako mogu iznijeti
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sve argumente za to, ali ne, ja se ne slažem s Vama. Ako želite, ja Vam to mogu
2 opširnije objasniti, inače možemo ostaviti to na ovome.

3 P: Ne, nije nužno. Dakle, ne slažemo se u tome.

4 Kao što ste nam rekli, veliki broj cijelih tijela i dijelova tijela koji
5 su bili predmet obdukcije su bili vidljivo jednog ili drugog spola, jer je riječ
6 o spoljnim genitalijama ili sličnim dijelovima, i onda je to sljedeći najbolji
7 način da se utvrdi spol. Da li se slažete s tim?

8 O: Da.

9 P: A nakon toga morate da se oslanjate na određene karakteristike
10 cijelih tijela ili dijelova tijela da biste utvrdili spol. Da li biste se
11 složili sa sljedećim najpouzdanijim testom za utvrđivanje spola cijelih tijela
12 ili dijelova tijela, a to je analiza zdjeličnog pojasa?

13 O: Tako je.

14 P: A nakon toga bi bila analiza lobanje?

15 O: Da.

16 P: Vi ste nam već rekli da imate pred sobom neku naučnu literaturu.
17 Pretpostavljam da ta literatura uključuje i članak koji je nama dostavilo
18 Tužilaštvo prošle nedelje?

19 P: Durić /u engleskom transkriptu: "Đurić"/, je li tako?

20 O: Da, tako je.

21 P: Da li biste se složili da je analiza lobanje da bi se utvrdio spol
22 uspješna samo u procentu od 70%?

23 O: Na uzorku na kojem je rađeno, da. Imajte na umu da je ovo rađeno na
24
25
26
27
28
29
30

1 vrlo konkretnom uzorku i na osnovu nalaza na ovom uzorku. To je tačno.

2 P: Nakon analize lobanje, posljednji način utvrđivanja spola je analiza
3 dugih kostiju?

4 O: Da.

5 P: I složićete se da je to manje izvjestan sistem analize, čak manje
6 izvjestan od analize lobanje?

7 O: Svakako. Po redu prioriteta, prvo bi bila karlica, zatim lobanja i
8 zatim duge kosti. I, očigledno, tačnost se smanjuje kako idete tim putem.

9 P: Kada je riječ o utvrđivanju spola, o metodama koje su Vama poznate,
10 šta biste rekli koje se tehnike najčešće koriste?

11 O: Pa, zavisno od toga šta imate na raspolaganju. Ako imate cijelo
12 tijelo na raspolaganju, prvo biste radili analizu karlice, a ako možete da
13 pogledate i lobanju, u redu, onda ne bi bilo nužno da se analiziraju duge kosti.
14 Ali, ako imate samo dijelove tijela, a nemate ni karlicu, već su Vam samo ostale
15 duge kosti, onda jedino što Vam je preostalo je da analizirate te duge kosti. Vi
16 možete da mjerite određene dijelove tih kostiju i postoji određena formula na
17 osnovu kojih se to može uraditi. Ali, ako ni to ne možete da uradite, onda bi ta
18 osoba ostala klasificirana kao neutvrđenog spola.

19 P: Hvala Vam. Ja ne želim da mi pređe u naviku da Vas dva puta pitam
20 isto, ali zaista bih želio da utvrdim da li biste se složili da je analiza dugih
21 kostiju najuobičajnija tehnika koja se koristi u utvrđivanju spola u odnosu na
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sve ove druge tehnike koje ste pomenuli /?koje sam pomenuo/?

2 O: Ne. Ja mislim da sam ja već to napisao u svom izvještaju. Analiza
3 spola se izvodi na način na koji sam Vam rekao. Analiza karlice, zatim lobanje i
4 na kraju dugih kostiju. A ako se pozivate na analizu dugih kostiju kao konkretan
5 test koji ja pominjem u svom izvještaju, gdje ja pominjem provjeru prisustva
6 konkretnih dijelova duge kosti kako bi se olakšalo izračunavanje minimalnog
7 broja pojedinaca, odgovor bi opet ostao isti. Prvo je riječ o analizi karlice,
8 zatim lobanje, i na kraju dugih kostiju kao poslednji izlaz da bi se utvrdio
9 spol, ako ni to nema, onda se ne može utvrditi /prevod engleskog transkripta:
10 "ako nema ništa drugo iz čega bi se moglo utvrditi"/.

11 P: Ja uzimam konkretnu kost iz Vašeg izvještaja - jedini dio koji je
12 ostao je o lijeva butna kost, kako biste utvrdili spol?

13 O: Pa, vjerovatno bih uzimao maksimalni dijametar glave butne kosti.
14 Početkom 20. vijeka, ako ne griješim, Pearson je došao do toga; ako se dobro
15 sjećam, utvrdio je mjere glave butne kosti za žene i za muškarce. I, onda bi se
16 isto tako za bijelce evropskog porijekla... /nedostaje simultani prevod/ Međutim,
17 mi se ne bismo 100% na to oslanjali. Na primjer, ako se radi presjek kosti, to
18 je 42 mm za presjek glave, za muškarca i za ženu. Recimo, za ženu je 42, za
19 muškarce 47 mm i šta ako je onda to između 42 i 47? Recimo ako je 45, mogao bi
20 da bude muškarac, i onda bi se takva osoba klasificirala kao osoba neutvrđenog

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 spola.

2 P: Vrat ćemo se na utvrđivanje minimalnog broja pojedinaca, ali bih
3 želio sad da se bavimo utvrđivanjem starosne dobi. Da li biste se složili da je
4 najbolji način utvrđivanja starosne dobi - identifikacija osoba?

5 O: Pa, to je vrlo osjetljivo pitanje jer, primarno, mi upoređujemo dvije
6 različite vrste podataka. Dozvolite da Vam objasnim.

7 Identitet će Vam dati utvrđivanje hronološke dobi. Jer, recimo, imate
8 nečije ime, došli ste do punog identiteta, ime, datum rođenja i tako dalje;
9 znači, dobićete hronološku starost. A kada govorimo o kostima, riječ je o
10 biološkoj starosti, to ne možemo da poredimo jer kost Vam neće dati hronološku
11 starost, po definiciji to nije moguće. Ne bi bilo moguće reći da ta osoba ima 25
12 godina i još sedam mjeseci do rođendana. To je jednostavno nemoguće. Dakle, da
13 bih Vam pojasnio odgovor na Vaše pitanje - da, identifikacija osobe putem DNK će
14 Vam dati hronološku starost, međutim, antropolozi rade na kostima i oni će Vam
15 utvrditi biološku starost. I to se ne može porediti. Jer, u antropologiji Vi
16 pravite raspon u koji biste smjestili tu osobu. Na primjer, imate osobu između
17 20 i 30 godina, i ustvari nije bitno da li osoba ima 21 i po godinu ili 25
18 godina, već je bitno da ta osoba spada u taj raspon biološke starosti. Ne znam
19 da li Vam je to dovoljno jasno.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da, shvatam Vas. Tehnike koje Vi koristite za utvrđivanje starosne
2 dobi navedene su na stranici 6 u Vašem izvještaju o najmanjem broju osoba, a to
3 je u sistemu elektronske sudnice P02477, stranica 6.

4 Moramo sačekati da i druge osobe to vide na ekranu, gospodine Baraybar.
5 Ovo je zbog svih drugih, ne Vas.

6 Relevantni dio, na stranici na engleskom, počinje sa riječju "starosna
7 dob". Mislim da je to pri dnu /?na vrhu/ stranice. Ne, nije. Mora da... treba malo
8 da se digne stranica, mora da je to prethodna stranica u verziji na B/H/S-u. Da,
9 hvala, to je to, "starosna dob". Dakle, ljudi na B/H/S-u će moći da pročitaju
10 taj paragraf i da onda idu na sljedeću stranicu.

11 Prema ovome, Vi ste koristili dvije tehnike kod utvrđivanja starosne
12 dobi dijelova tijela koje ste Vi ekshumirali. To su promjene na sternalnom
13 okrajku /prevod engleskog transkripta: "sternalnom kraju četvrtog rebra"/ i
14 analiza pubične simfize.

15 O: Za odrasle.

16 P: Da, naravno. I, za djecu, epifiza. Vi niste koristili nikakav drugi
17 test za utvrđivanje starosne dobi?

18 O: Ne, uglavnom ovo što je navedeno u ovom izvještaju, to smo koristili.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: I, vraćam se na članak koji ste nam dostavili, Đunićev članak, i tu
2 se pominju dvije tehnike koje ste Vi koristili za utvrđivanje starosne dobi; oni
3 kažu da je tačnost 67%?

4 O: Ako pažljivo pročitate članak koji sam Vam dostavio, tačnost se
5 odnosi na preciznost u utvrđivanju intervala starosne dobi. I, kada kažu da se
6 koristi +/- 2,5 godine u konkretnim procjenama, oni imaju manju tačnost nego
7 kada se koristi širi raspon. Dakle, to je jedna stvar.

8 Druga stvar je da primjena konkretne tehnike na konkretnu populaciju će
9 takođe odraziti distribuciju starosne dobi te populacije sa kojom Vi radite. Ako
10 mogu to malo više da objasnim?

11 P: Ne želim da Vas prekinem, ali doći ću do te konkretne teme.

12 O: Da, molim Vas.

13 P: Ja shvatam šta Vi kažete. Ako napravite širi raspon, veće su šanse da
14 ćete biti tačni, je li tako?

15 O: Tako je.

16 P: Ispravite me ako griješim, ali dok u 10% slučajeva koji čine
17 minimalni broj pojedinaca nije moguće utvrditi spol, ne postoji nijedno tijelo
18 ili dio tijela kod kojeg nije utvrđena starosna dob. To je tačno, je li tako?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, to je tačno.

2 P: I, dobrodošlo bi Vaše objašnjenje u tom pogledu. Kako utvrđujete
3 starosnu dob lijeve butne kosti, ako ne znate spol?

4 O: Pa, da biste utvrdili starosnu dob morate da idete od spola osobe jer
5 su različite stope starenja kostiju između različitih spolova. Dakle, kod žena
6 skelet brže stari nego kod muškaraca, to je tačno, ali kada sam rekao da to
7 moramo uzeti u obzir, to se tiče godina u vremenskom rasponu. Na primjer, ja
8 imam butnu kost i ne znam kojeg je spola ta osoba, ali kažem - ta osoba je
9 odrasla osoba. A to znači da je sve sraslo, da nije ostalo ništa nesraslo, i to
10 se može primijeniti i na muškarca i na ženu. Ja ne mogu da napravim razliku da
11 li ta osoba ima 25, 26 ili 24 godine, jer se to odnosi na svaku od njih.

12 Ali, kada je riječ o ostacima mladih ljudi, a kod kojih ne znate spol,
13 napravljen je širi raspon koji je onda primjenjiv i na muškarce i na žene. Tako
14 da je taj raspon tako veliki da može da toleriše mješavinu različitih spolova.

15 P: Dajte da idemo korak po korak. Vi prihvatate da je utvrđena starosna
16 dob za svako tijelo i svaki dio tijela koji je otkriven, odnosno, svaki dio
17 tijela koji čini minimalni broj pojedinaca. Znači, da idemo korak po korak.

18 Koji ste kriterij Vi koristili da utvrdite starosnu dob lijeve butne
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kosti? Jer nemate publičnu simfizu. Kako ste došli do toga da utvrdite starosnu
2 dob te kosti?

3 O: Pa, imate vrlo jednostavan način. Imate dvije opcije da utvrdite
4 starosnu dob te lijeve butne kosti - da utvrdite da li je riječ o maloljetniku
5 ili sazreloj osobi. Da li je došlo do spajanja? Ako je sve sraslo, riječ je o
6 odrasloj osobi, a odrasla osoba može da bude starija od 25 godina, može da ima
7 23 i po godine. Vi ne znate, riječ je o odrasloj osobi. Razlog zašto se pravi
8 tako široki raspon od, recimo, 25 do beskonačno, da tako kažemo, je upravo iz
9 tog razloga.

10 Postoji i jedan drugi element. Kada je riječ o dijelovima tijela, mi smo
11 utvrdili, relativnim razmjerama, starosnu dob svakog dijela tijela kad god je to
12 bilo moguće. Recimo, imate kost koja je potpuno srasla, ništa nije ostalo
13 neformirano; recimo, riječ je o šaci, muškoj ili ženskoj. Prestalo je
14 sazrijevanje, prestao je rast, da tako kažem. Prema tome, riječ je o odrasloj
15 osobi. Ne možete, bez obzira da li je riječ o muškarcu ili ženi /prevod
16 engleskog transkripta: "Da li se radi o muškarcu ili ženi, to je drugo pitanje.
17 To je nešto što ne možete odrediti samo na osnovu te šake."/ Naravno, Vi možete
18 da uzmete svaku kost i da je mjerite, da primijenite određene formule i da
19 dođete do utvrđivanja spola i za tu šaku. Ali ta šaka će se svrstati u
20 kategoriju starijih od 25, s jedne strane, a s druge strane neće se koristiti za
21 utvrđivanje minimalnog broja pojedinaca, jer izračunavanje minimalnog broja
22 pojedinaca ne uzima u obzir šaku.

23 P: Ne, ali minimalni broj pojedinaca uzima u obzir mnoge druge kosti na
24
25
26
27
28
29
30

1 osnovu kojih se takođe ne može utvrditi spol ili starosna dob sa tačnošću, je li
2 tako?

3 O: Tako je. Ali, ponovo u određenom stepenu. Ne znam da li sam bio
4 dovoljno jasan. Tačnost zavisi od toga šta imate na raspolaganju kada utvrđujete
5 starosnu dob, s tim se slažemo. Ali, kad god imate kosti koje su prestale da
6 sazrijevaju, rastu, stapaju se - kako god to da nazovemo - taj konkretni dio
7 tijela će se svrstati u kategoriju starije od 25. I onda Vi kažete: ne možete da
8 uradite ništa bolje od toga, da svrstate u kategoriju starije od 25 - naravno da
9 ne mogu. Ali, ako pogledamo ranije izvještaje, vidjećemo da se ta kategorija
10 starijih od 25 godina razbija na potkategorije na osnovu nekih dijagnostičkih
11 elemenata, na primjer pubične simfize. Tako da jedan je od primjera koji je
12 korišten u ovom izvještaju - da vidimo, na primjer, izvještaj iz 1999.,
13 antropološki pregled ljudskih ostataka iz istočne Bosne 1998. godine - i tu je
14 razbijena ova kategorija na starosne dobi na osnovu dijelova koji se nalaze u
15 pubičnoj simfizi. Dakle, imamo raspon "25+" - stariji od 25 - i onda je to
16 razbijeno na kategorije na osnovu analize slučajeva kada smo imali na
17 raspolaganju pubičnu simfizu. Ali mi nemamo uvijek na raspolaganju pubičnu
18 simfizu, već recimo imamo lijevu butnu kost.

19 Da bih zaključio svoje misli ovdje: kada kažem, recimo, mi koristimo
20 lijevu butnu kost za utvrđivanje minimalnog broja pojedinaca, to ne znači da mi
21 imamo samo izolovane lijeve butne kosti. One mogu da budu zajedno sa karlicom,
22 mogu da budu zajedno sa kompletnim tijelom. Ali, da bismo napravili cijeli
23 proračun - čak i kada imamo na raspolaganju cijelo tijelo - mi brojimo lijevu
24 butnu kost i ne želimo pri tome da kažemo da su nam na raspolaganju bile samo
25 lijeve butne kosti. To nije bio slučaj.

26

27

28

29

30

1 P: Da zaključimo, da li biste prihvatili da je nužno utvrđivanje
2 starosne dobi dijelova tijela kod kojih se ne može utvrditi spol, da je takvo
3 utvrđivanje još manje tačno, da je to nauka koja je manje precizna?

4 O: Ne bih rekao manje precizna, već je postupak manje tačan. Jer, svi
5 postupci kojima se mi bavimo su naučni postupci. Ali, da, riječ je o manje
6 tačnom postupku, manje tačnoj proceduri, ali to nema nikakve veze s naukom.

7 P: U redu. A, drugo, ako niste imali na raspolaganju četvrto rebro ili
8 pubičnu simfizu, Vi ste onda stavljali taj dio u kategoriju starije od 25
9 godina. Je li tako?

10 O: Ako nismo imali nikakvu kost koja bi se mogla svrstati u kategoriju
11 odraslih, ako nije bilo ništa na toj kosti koja nam je na raspolaganju što bi
12 ukazivalo na dalje starenje kosti, dalji "rast" kosti, da tako kažem, pod
13 navodnicima, onda bismo tu osobu svrstavali u kategoriju starijih od 25 godina.

14 P: Hvala. I, na kraju, da li je bio element profesionalnog doprinosa
15 antropologa u nekim slučajevima kada je riječ o utvrđivanju starosne dobi?

16 O: Ne shvatam Vaše pitanje.

17 P: Pokazaću Vam pasus iz jednog izvještaja, to je P0611 na stranici 41.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Čiji je to izvještaj, molim Vas?

2 G. HAYNES: [simultani prevod] To je izvještaj Billa Haglunda. Mislim da
3 je to prvi izvještaj, izvještaj o Cerskoj. To je stranica 41, a ne 31.

4 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Da li advokat ima broj stranice na
5 B/H/S-u?

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Možemo li pokušati sa stranicom 41, pa da
7 vidimo gdje ćemo stići? Ista je stranica, paragraf C. Sada je engleski otišao
8 predaleko.

9 P: Gospodin Haglund koristi više karakteristika tijela da bi utvrdio
10 starosnu dob od Vas, kao što možemo da vidimo u prvom paragrafu. Ali, usred
11 drugog paragrafa on kaže: "Konačni raspon predstavlja mišljenje antropologa.
12 Minimalna i maksimalna starost odgovara -1, odnosno +1 standardnoj devijaciji.
13 Konačni raspon predstavlja mišljenje antropologa o biološkoj starosti određene
14 osobe i ne isključuje mogućnost da je stvarna hronološka starost izvan tog
15 raspona." Da li se slažete s tim?

16 O: Samo da pojasnim. On nije koristio više elemenata od mene, jer
17 medijalni dio klavikule je nešto što je standard i, takođe, medijalna epifiza je
18 ustvari medijalna epifiza klavikule.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Pod pretpostavkom da... Gospodin Haglund ovde kaže: na primer, imate
2 pubičnu simfizu koja ukazuje na to da je - da kažemo radi argumenta - tijelo
3 staro 14 godina, ali da kosti ukazuju na to da je osoba visoka 1,90 metara.
4 Antropolog bi onda mogao imati zadnju riječ, da tako kažem, u onim nalazima koje
5 daje pubična simfiza. Da li je to nešto što bi se moglo dogoditi?

6 O: Ja čitam sada Vaše pitanje zato što nisam razumio.

7 P: Djelimično je moja greška, mislim da sam opet suviše brzo govorio.

8 O: Ne, ne, nije brzina u pitanju. Da li biste mogli da preoblikujete
9 pitanje?

10 P: Naravno. Da li je bilo prilika kada bi mišljenje antropologa bilo
11 važnije od nalaza do kojih bi se došlo na osnovu sternalnog kraja četvrtog rebra
12 ili pubične simfize?

13 O: Ne, zato što bi antropolog uzimao sve te elemente u razmatranje. Ako
14 se vratimo na tekst koji ja ovdje čitam, to je blizu zdravom razumu i to nema
15 nikakve veze sa Haglundom ili nekim drugim. To je sasvim uobičajena antropološka
16 praksa.

17 Drugim riječima, imate jedan standard, standard vam kaže: faza 1 znači
18 A, B i C. A Vi ste obučeni da shvatate šta ti standardi znače. I, kada

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 opservirate pubis, onda možete kazati ovo ili ono. Onda gledate rebro i
2 kombinirate te elemente. Sasvim je očigledno da imate određene parametre da
3 utvrdite dobni interval. Ali, kao što sam rekao, taj dobni interval, taj raspon
4 kako bi bio tačan, on treba da sadrži stvarnu dob, hoću da kažem hronološku dob
5 osobe koju Vi nemate u sebi /?koju Vi nemate tu/.

6 Dakle, kao što je ovdje napomenuto, u ovom radu Đurić i ostali, kad god
7 imate raspon koji je precizniji, gubite na tačnosti. Zato što možete da kažete
8 neka osoba ima 14 do 16 godina. Možda ima 17 godina, ali pošto imate samo +/- 1,
9 Vi ste onda tu osobu isključili iz toga. To je samo komentar ovog teksta koji
10 ste mi pokazali. Ne znam da li sam Vam odgovorio na pitanje... ali, ja još uvijek
11 ne znam da li sam odgovorio.

12 P: Ja ću sada krenuti na drugo pitanje, na drugu temu, jer ćemo se
13 vratiti na ovu malo kasnije. Ja sada prelazim na onu temu o kojoj smo već ranije
14 govorili.

15 Promjene u publičnoj simfizi variraju od rasnih ili regionalnih
16 karakteristika?

17 O: Ne, ustvari. Malo je komplikovanije nego što kažete. Varijacija je
18 kombinacija brojnih faktora, od prehrane, preko predaka, do pola i tako dalje.
19 Da, ja bih rekao da bi bilo sigurnije reći da ili postoji varijacija u jednoj
20 populaciji vezano za način na koji se određeni parametar mijenja, ili se
21 modifikuje radi utvrđivanja dobi. Da.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Prije 1999., osnova za poređenje, vezano za promjene u pubičnoj
2 simfizi, je bio standard Suchey Brooks?

3 O: Da. I još uvijek jeste. Tehnika kao tehnika još uvijek jeste.

4 P: A to se zasniva na sjevernoameričkim subjektima?

5 O: To je uzorak ureda u Los Angelesu, to je američki višerasni uzorak,
6 da tako kažem.

7 P: Kada ste Vi preuzeli na sebe vođenje ekshumacije 1999., Vi ste odmah
8 usvojili drugačiji standard komparacije, zar ne?

9 O: Mi smo koristili isti standard. Znači, Suchey Brooks tehnika, a to je
10 tehnika koja se sastoji od faza. Sam standard se, dakle, nije promijenio. 1999.
11 ono što smo imali na raspolaganju jeste drugačija distribucija starosnih dobi po
12 fazi na osnovu stanovništva koje je karakteristično za Balkan, konkretno za
13 Bosnu.

14 P: Da li je to, po Vašem mišljenju, bio bolji izvor komparacije za
15 utvrđivanje dobi na osnovu pubične simfize?

16 O: Sasvim sigurno da je u to vrijeme bio najnoviji ili relevantnija, ako
17 hoćete, izvor. A to znači: veoma je moguće da, ako smo nastavili da koristimo
18 Suchey Brooks standard a ne sjevernoamerički standard, onda bismo precijenili
19 ili podcijenili dob ljudi koje smo opservirali. Međutim, kako smo do tada već
20 imali na raspolaganju studiju koja je bila mnogo relevantnija za tu regiju, onda
21 je bilo sasvim racionalno da se ona primjeni, naravno.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A da li se utvrđivanje starosne dobi prije 1999. godine ponovno
2 ocjenjivalo poslije 1999.?

3 O: Mislim ne. Najvažnije što treba upamtiti je sljedeće, radi jasnoće:
4 svaka faza ostaje ono što jeste. Drugim riječima, ako sam ja primijetio, recimo,
5 1996. pubis koji je bio faza 2, moja opservacija faze 2 bi ostala ista, ali -
6 ovo sad izmišljam za ovaj primjer - ali ako bi faza 2 išla za 20 do 30 godina,
7 onda bi ova nova studija stanovništva ukazivala na 50 do 60 godina. Dakle, kad
8 god je bilo moguće - sad pokušavam da se prisjetim - mi smo, ili ja ustvari, smo
9 ponovno to izračunavali, ali mislim da se to radilo samo od 1999. nadalje, a ne
10 za podatke koji su dobiveni ranije. Tako bar mislim.

11 P: Ja nisam siguran, zato što nemam na ekranu *LiveNote*, ali koji je
12 naziv tog izvještaja 1999.? To je bio Simmonsov izvještaj?

13 O: Da, Simmonsov, to je u bibliografiji.

14 P: Ja znam, samo sam to htio da uđe u zapisnik.

15 Da li je taj Simmonsov izvještaj bio savršeno adekvatan kao standard za
16 utvrđivanje starosne dobi ljudi koje ste ekshumirali?

17 O: Nije to nikakav standard. To je bio najpogodniji, najprihvatljiviji,
18 najprikladniji uzorak populacije za to vrijeme. Mislim, mi bismo se mogli sada
19 baviti diskusijom o tome da li je statistika koja je korištena, na primjer, bila

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 adekvatna. Ali, ja bih rekao da bi u neko drugo vrijeme taj rad, koji je bio
2 objavljen na jednom forenzičkom sastanku, bio na neki način najbliži onome što
3 bi bilo potrebno možda ranije da smo imali. Međutim, naravno, to su stvari koje
4 se rade od dana do dana.

5 P: Još samo dvije stvari o ovoj konkretnoj temi. Da li biste Vi rekli za
6 to da su procjene starosne dobi na osnovu Suchey Brooks sistema prije 1999. bili
7 još jedan dodatni element netačnosti?

8 O: Da, vrlo je vjerovatno da utvrđivanje dobnih intervala na osnovu
9 populacijskog uzorka koji nije sa Balkana u sebi sadrži grešku koja možda jeste
10 greška, ali je sistematska greška zato što je korištena cijelo vrijeme. Dakle,
11 to je greška, ali je sistematska greška.

12 Što tim hoću da kažem? Vrlo je važno. Pošto sam Vam rekao, pošto je
13 tehnika ista ali su vrijednosti - ako hoćete da tako kažemo - po karakteristikci
14 i po fazi različite /kako je prevedeno/. Ono što radite jeste da sistematski
15 podcjenjujete ili precjenjujete starosnu dob, ali sistematski. To je izuzetno
16 važno. To nije nešto što se mijenja od godine do godine. Dok god ste
17 konzistentni sa ovom greškom i znate da greška postoji, onda je odgovor: da,
18 postoji tendencija ili da se podcijeni ili precijeni starosna dob ljudi. Za
19 koliko? Podaci koje imamo u ovom trenutku ukazuju na to, to jest prema Simmonsu
20 i nekim drugim studijama vezano za uzorke sa Balkana u poređenju sa američkim
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 standardima, izgleda da su ljudi stariji za iste faze. Recimo, faza 2 - ja sad
2 opet izmišljam - u uzorku iz Sjedinjenih Država je 20 do 30 godina, a na Balkanu
3 bi bila 25 do 35 ili 30 do 40. Ovo samo navodim kako bih ilustrovao ovo što
4 pokušavam da kažem.

5 P: Drago mi je što ste koristili riječ "sistematski" zato što bi to
6 trebalo biti sistematski, ako se koristi isti test. Ali ste to promijenili
7 1999.?

8 O: Ne, dvaput sam rekao da nismo promijenili test. Ono što smo
9 promijenili su bile vrijednosti za isti test. Test se nije promijenio. Suchey
10 Brooks je Suchey Brooks. To je sistem od šest faza, gdje posmatrate veći broj
11 karakteristika u svakoj fazi vezano za pubičnu simfizu. Ono što se mijenja jeste
12 šta faza 1 znači na Balkanu, a šta znači u Sjedinjenim Državama. To je ono što
13 se mijenja. Znači, radi se o istoj tehnici.

14 P: Vi ste spomenuli da je vršeno dalje istraživanje. Da li je to nešto
15 što je karakteristično za populaciju sa Balkana nakon 1999. godine?

16 O: Da. Ali, ono što je poslije 1999. - šta, uzorak ili istraživanje?

17 P: Istraživanje.

18 O: Da, to je serija radova koji se pojavljuju u časopisu za forenziku,
19 to je jedno deset radova u kojima se reformuliše pitanje faza Suchey Brooks, i
20 to kod faza za rebra u stanovništvu Balkana, na primjer.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste Vi lično vršili to istraživanje?

2 O: Da, ja sam dio tog istraživanja kao cjeline, ali ja nisam lično radio
3 ta istraživanja.

4 P: Da li to istraživanje uključuje i analizu nekih od kostiju i dijelova
5 tijela o kojima ovdje govorimo?

6 O: Da.

7 P: Da li je to istraživanje koje ste Vi pokrenuli?

8 O: To je istraživanje koje sam ja, da tako kažem, zamislio - ako bismo
9 mogli takav termin da upotrijebimo.

10 P: Da. A koja je bila svrha?

11 O: Upravo ova vrsta diskusije koju imamo danas, tj. relevantnost
12 starosne dobi i standarda za njeno utvrđivanje za populaciju s kojom radite.
13 Drugim riječima, kada god radite na nekom konkretnom mjestu, nekoj zemlji ili
14 regiji, onda ćete koristiti ono što Vam je pri ruci. Ali Vi znate da je najbolje
15 što možete imati standard koji odražava tu konkretnu populaciju s kojom radite.

16 Dakle, mi smo znali da sve što u to vrijeme imamo, i to godinama, jeste
17 bilo utvrđeno u Sjevernoj Americi, ili bilo gdje, ali je to bilo potrebno za
18 vrste populacija s kojima smo radili. Tako će ovi novi standardi, nadam se,
19 pomoći u utvrđivanju starosne dobi hiljada drugih žrtava rata.

20 P: I Vama bi to naravno pomoglo, da ste to imali na raspolaganju 1991.
21 /u engleskom transkriptu: "1999"/ do 2001.?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, sasvim sigurno.

2 P: Hvala. Sada želim da pređem na grupisanje dobnih skupina. Mislim da
3 sam Vas dobro shvatio. Vi, niti Vaš tim, niste činili nikakav pokušaj - a tu
4 mislim konkretno na lokalitete koje ste Vi nadzirali - da se utvrde tačne
5 starosne dobi dijelova tijela, za razliku od dobnih skupina; je li tako?

6 O: Svako tijelo, ili dio tijela, je bilo smješteno u neki starosni
7 raspon. Ni za jedno cjelovito tijelo nije navedena konkretna dob. To ne može da
8 se učini. Kada se određuje biološka starost i kažete da ima 24 i po godine, to
9 ne možete reći za biološku starost. Dakle, sve - i dijelovi tijela i tijela - se
10 stavlja u te dobne skupine.

11 Razlika je kada očito imate, kao što sam rekao, na primjer šaku, kada je
12 sve sraslo i da se radi o nekoj odrasloj osobi, a nemate nikakvih podataka o
13 starosnoj dobi. Onda biste rekli da je to 25 i više godina. Ja ne mogu ništa da
14 kažem više osim da se radi o odrasloj osobi. Za drugu neku situaciju mogao bih
15 da kažem da se radi o osobi između 18 i 24 godine, na osnovu A, B, C, D, ali
16 opet ogovorimo o ovome do 25 ili više od 25. Pošto govorimo o stotinama hiljada
17 slučajeva, morate ih prezentirati na isti način, ne možete svakog pojedinačno
18 navesti.

19 P: Ove starosne grupe, odnosno rasponi koje ste Vi koristili,
20 razlikovali su se od one koju je koristio gospodin Haglund, zar ne?

21 O: Da li imate bilo kakav materijal o njegovim rasponima jer ja se sada
22 napamet ne mogu sjetiti?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Do toga ćemo kasnije, ali ja ću to Vama sada predočiti. Ako nemate
2 odgovor, molim Vas onda da sačekamo, ali ja Vam tvrdim da jesu postojali, i to
3 samo po sebi je nesistematsko, zar ne?

4 O: Ja bih zadržao taj odgovor dok ne vidim ono što je napisano.

5 P: To poštujem. Stranica koju još uvijek imamo na ekranu, o procjeni
6 starosne dobi - gospodin Haglund sugerije da svaka starosna grupa, odnosno
7 minimalna i maksimalna dob, su jednake -1 ili +1, standardna devijacija.

8 O: Gdje to gledate?

9 P: Oprostite, to je isti paragraf.

10 O: Da. Možemo nastaviti, možemo to da razradimo. Možete li malo jasnije
11 da pitate?

12 P: Da li se slažete da su ova grupisanja starosne dobi koja su korištena
13 podređena ovome sistemu -1/+1 standardnoj grešci kod minimalnih i maksimalnih
14 starosnih parametara?

15 O: Ne, ja bih rekao da bih koristio dva. Ja bih koristio dvije
16 standardne devijacije koje smještaju rezultate na 95% pouzdanosti intervala,

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 manje-više.

2 P: Mnogo hvala. Htio bih da bude jasno. Da li kažete da su Vaše starosne
3 grupe sada podložne ovoj standardnoj devijaciji +/- 2?

4 O: Da. Imamo malo veći interval, ako hoćete tako da kažete.

5 P: U redu.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Da ne bi bilo nikakve misterije, možda bi
7 bilo bolje da stavimo na ekrane dokument P0477, strana 8, u sistemu elektronske
8 sudnice. A ERN broj na vrhu te stranice je 0348-9051. Pa, sasvim sigurno ne bi
9 trebalo da bude novinski članak. Broj Tužilaštva je 00477. Ne, oprostite... ne, to
10 je 02477. Ja sam pogriješio. Nema nikakve potrebe da imamo i prevod, pošto
11 možemo da koristimo ovo što je tu. Zamolio bih da pređemo na sljedeću stranu. To
12 je strana 7, a na B/H/S-u ona ranije.

13 P: Gospodine Baraybar, možda bi bilo lakše ako Vi pogledate stranu 8
14 svog izvještaja, pa vidite to pred sobom.

15 Ovde vidimo dobne grupe koje ste koristili; postoje četiri, zar ne?
16 Imamo 8 do 12, 13 do 17, 15 do 24, i preko 25.

17 O: Da.

18 P: Kako bi bilo jasno, da li u ovom zadnjem odgovoru prihvatate da ovaj
19 nivo greške +/- treba značiti da ova grupa ustvari treba da bude 6 do 14, 11 do
20 19, 13 do 26 i 23 i više?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, zato što ja mogu da Vam kažem da može da stoji 10 ± 2 i
2 15 ± 2 , i tako dalje. Moramo biti vrlo pažljivi kad se radi o intervalima
3 pouzdanosti i standardnoj devijaciji. Imajte na umu da ako sam Vam... ja sam Vam
4 dao odgovor vezano za standardnu devijaciju, odnosno dvije standardne
5 devijacije, kako bih uzeo u obzir interval koji koristim. Ali ja ne mogu da
6 izračunam statistički standardnu devijaciju ili srednju vrijednost za neku
7 specifičnu procjenu koju vršim.

8 Dakle, odgovor koji sam Vam dao bazira se, kao prvo, na Haglundovom
9 izvještaju sa ± 1 standardnom devijacijom. Ali to je način na koji se to
10 iznosi. Ja se ne bih koncentrisao na standardnu devijaciju kao takvu, zato što
11 mi ne izračunavamo standardne devijacije po procjeni, po slučaju. To je
12 upozorenje, zato što onda govorimo o dvije potpuno različite stvari. Ne znam da
13 li je to jasno?

14 P: Ustvari i nije. Ja pokušavam da razumijem šta kažete, ali ja sam Vas
15 pitao ranije da li se slažete sa tvrdnjom gospodina Haglunda da su grupisanja po
16 starosnoj dobi podređena devijacijama ± 1 . Vi ste rekli: "Ne, treba da bude
17 2."

18 O: Ja sam rekao sljedeće. U statističkom pogledu, kad koristite dvije
19 standardne devijacije kao normu, onda se približavate ovom standardu 90%
20 intervala pouzdanosti.

21 Ako Haglund kaže da on procjenjuje jednu standardnu devijaciju iznad ili
22 ispod srednje vrijednosti, moja interpretacija jeste da je to više samo fraza,
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zato što ja ne vidim kako možete da procijenite standardnu devijaciju za
2 procjenu koja se bazira na rasponu.

3 Ono što sam rekao jeste: mi smo koristili ekvivalent koji su dvije
4 standardne devijacije. Ja sam rekao da smo napravili neke šire raspone kako bi
5 bili što je moguće inkluzivniji, vezano za starosne dobi do kojih se došlo na
6 osnovu standarda koje smo koristili. Ali, mi ne radimo matematički proračun po
7 slučaju, da bismo rekli u redu, tu imamo 17,5 +/- 2,5 kao standardna devijacija,
8 zato što se to ne može uraditi.

9 P: Želio bih da se kasnije vratimo na to pitanje. Vi, dakle, sugerišete
10 da ste Vi napravili malo tolerantnije raspone ovih dobnih skupina od doktora
11 Billa Haglunda?

12 O: Da.

13 P: Vratićemo se na to kasnije, ali sada bih htio da pređemo na nešto
14 drugo, pa bih Vas sada zamolio da pogledate stranu 6 Vašeg izvještaja. To je
15 isti broj dokaznog predmeta, samo se moramo vratiti dvije stranice unazad, na
16 engleskom i na B/H/S-u. Zamolio bih Vas da se koncentrišete na zadnji paragraf,
17 pod naslovom "Starosna dob".

18 Negdje otprilike u zadnjoj rečenici tog dijela kaže se: "Ostaci
19 pojedinaca koji spadaju u ovu kategoriju," to jest dobi od 8 do 12, "uglavnom su
20 dobiveni iz dugih kostiju proksimalnog dijela natkoljениčne kosti." /nedostaje
21 simultani prevod/
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da.

2 P: Da li je to drugi način da kažete da ne možete biti baš sigurni da
3 bilo koji drugi dio tijela, koji ima 8 do 12 godina, ne može biti stavljen u
4 sljedeću grupu više?

5 O: Tačno je. Ali dopustite da se umiješam i da kažem gdje je zabuna.
6 Govorimo o dvije različite stvari. Raspon starosne dobi koje sam ja koristio za
7 izvještavanje jeste jedna stvar, a rasponi starosne dobi u obdukcijskom
8 izvještaju je nešto drugo. Drugim riječima, ja ne određujem starosnu dob nekoga
9 da je 12 do 13 ili 14 do 15 ili do 25 godina, pošto imate hiljade slučajeva sa
10 konkretnim dobima starosti, na primjer od 17 do 21 godinu. Gdje da stavite te
11 ljude? Možete da ih stavite u grupu od 15 do 24. Možda je slučaj da taj
12 pojedinac ima 16 i po godina i da bi trebao da bude u drugoj kategoriji, to je
13 sasvim moguće.

14 A primarno, kada govorimo o mladim ljudima, čak i ako imate samo neku
15 dugu kost, onda je to sasvim moguće, definitivno moguće. Ali trebate da upamtite
16 da možete koristiti određene standarde da izračunate, na primjer, dužinu kosti u
17 kojoj je sve sraslo. Imate natkoljenu kost koja negdje nije srasla, na
18 primjer epifize nisu spojene. Izmjerite tu kost i dobijate predstavu da ta osoba
19 može biti između X i Y godina. Taj konkretni pojedinac je možda imao poremećaje
20 u rastu ili možda je stariji ili mlađi; da to je moguće, sasvim moguće.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, da odgovorim na Vaše pitanje: da, sasvim sigurno, ne poričem.

2 P: Hvala. Želim samo da budemo jasni kuda idem. Mi smo ovdje na
3 krivičnom sudu, i ja Vas pitam da li možete biti sigurni u utvrđivanju starosne
4 dobi svake od tih kostiju? Vi kažete da, kada se radi o starosnoj dobi između 8
5 i 12, onda se slažete da se ne može sasvim sigurno staviti u sljedeću
6 kategoriju. Da li se slažete sa mnom?

7 O: Da, ali - ostavićemo opet za zapisnik.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je to svjedok već objasnio.

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

10 G. HAYNES: [simultani prevod]

11 P: Čak ako se i ostavi prostor za eventualno što bi moglo da budu Vaši
12 dokazi za to, razne margine greški, rubne godine grupa /kako je prevedeno/. S
13 tim da dvije grupe, to jest od 13 do 17 i 15 do 24, imaju izraženo preklapanje,
14 zar ne?

15 O: Da.

16 P: Onda to ne mora nužno da bude slučaj da možemo da budemo sigurni u
17 koje od dvije konkretne grupe pripada tijelo ili dijelovi tijela, i posebno
18 mislim na dijelove tijela?

19 O: Svakako. Najbezbjedniji način je da se ti dijelovi tijela svrstaju u
20 interval od 13 do 24, jer ne možete biti sigurni da li se može svrstati u prvi
21 segment, ili drugi segment, ili je moguće i jedan i drugi.

22 P: Ali, naravno, Vi nemate tu grupu od 13 do 24, Vi imate 13 do 17 i 15

23

24

25

26

27

28

29

30

1 do 24?

2 O: To je tačno. Ali ako pogledamo neki stariji izvještaj... imajte na umu
3 da su starosni intervali napravljeni tako da se u njih mogu svrstati podaci -
4 dakle, ti rasponi starosne dobi su napravljeni tako da se može uzeti u obzir i
5 starenje ljudi. Na primjer, ako pogledamo izvještaj od 8. decembra 1999., koji
6 se zove "Pregled ljudskih ostataka u istočnoj Bosni 1999.", vidjet ćete da imamo
7 kategoriju od 13 do 24. Dakle, Vi me sada pitate zašto sam to kasnije
8 promijenio? Zato što smo kasnije pokušavali -

9 P: Vi ste taj koji je koristio izraz "sistematički".

10 O: Ako biste dozvolili, ja mogu odmah da odgovorim na pitanje. Kasnije -
11 dakle, ovaj posljednji izvještaj iz 2004. - mi smo morali da izvučemo sve
12 informacije koje smo imali tada na raspolaganju, uključujući i 1996. I, uzevši u
13 obzir sve razlike, i da bismo to uklopili u neki redoslijed koji ima smisla,
14 morali smo da stvorimo te kategorije. Ali, da, ja sam prvi koji će to priznati,
15 ima preklapanja. Ali to što ima preklapanja, to ne mijenja suštinu. To je ono
16 što ja pokušavam da kažem.

17 P: Ja ću završiti ovo time što ću Vas pitati da li biste se na isti
18 način složili da postoji mogućnost suštinskog preklapanja između starosnih grupa
19 od 15 do 24, i preko 25 godina?

20 O: Ne bih se složio. Jer upravo je to obilježje grupe starijih od 25
21 godina - da su to odrasli, nema više ništa što je u fazi rasta, razvoja,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 srastanja, da tako kažem. To je potpuna, u cijelosti formirana kost. Nema više
2 ništa mlado u vezi s tom kosti. Ja govorim u antropološkom žargonu, jer ako ste
3 forenzički patolog ili antropolog možete sasvim jasno da vidite da li neka osoba
4 pripada grupi mladih ili grupi odraslih. Ta osoba može da ima 25 ili 35 godina.
5 To je potpuno drugo pitanje. Mnogi ljudi u ovoj sudnici mogu izgledati mlađi ili
6 stariji, ali sa stanovništva skeleta, mi smo možda svi isti. To je potpuno
7 moguće.

8 P: Hvala. Možemo li sada da se vratimo na minimalan broj osoba? Jedino
9 želim da se bavimo ekshumacijama u kojima ste Vi nadzirali i da time počnem.
10 Postavit ću Vam pitanje u drugom obliku, ali Vi biste ovaj put trebali biti u
11 stanju da odgovorite na njega. Dakle, koliko cijelih tijela ste Vi pregledali?

12 O: Pa, morali bismo se vratiti na moj izvještaj. Ja ne mogu da vam kažem
13 napamet koliko ih je bilo. Ali, ako mi dozvolite trenutak, ja ću to pogledati u
14 mom izvještaju iz 1999.

15 P: Slobodno to učinite.

16 O: Ovde imam izvještaj od 23. novembra 2001. godine. To je izvještaj o
17 iskopavanjima u Glogovi 2 od 1999. do 2001. godine. U ovom izvještaju, ono što
18 mi nazivamo Glogova 2... ja koristim minimalni broj pojedinaca; dakle, ne koristim
19 izraz "cijela tijela". Ako pogledamo GL03, vidjet ćete da smo našli ostatke
20 najmanje 11 tijela i, ako se dobro sjećam, ta tijela su ostala nakon
21 skrnavljenja grobnice.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Ako pređemo na GL05, imamo 73 cijela ili gotovo cijela tijela, i
2 izvjestan broj dijelova tijela. Zatim, GL07 takođe je oskrnavljena. Imamo 20
3 cijelih ili gotovo cijelih tijela, i jedan broj dijelova tijela, i tako dalje.

4   Ja mogu da to sve saberem, ali bi mi trebalo vremena.

5   P: Pa, možda postoji način da se time bavimo a da pri tome ne trošimo
6 uzalud Vaše vrijeme. Ali, do sada, koliko sam ja primijetio, Vi ste imali oko
7 104?

8   O: Ja ih nisam sabrao, ali Vam vjerujem na riječ.

9   P: Naravno. Koje Vi evidencije imate o dijelovima tijela koji nedostaju?

10   O: Ja to nemam ovde sa sobom, ali oni na kojima je izvršena potpuna
11 antropološka analiza u mrtvačnici imaju popunjen obrazac sa popisom skeleta,
12 dijelova skeleta, i tu se navode čak i kosti prstiju ruku i nogu - da li su
13 prisutni ili nedostaju.

14   P: Uspostavljanje kojih korelacija ste koristili, kada je riječ o
15 kostima nestalih osoba i kostima koje su ekshumirane, izračunavajući minimalan
16 broj pojedinaca?

17   O: Korelacije između čega? Da li je jedna šaka nađena koja odgovara ruci
18 u nekoj drugoj grobnici?

19   P: Pa, kakve ste evidencije vodili u vezi sa kostima koje nedostaju?
20 Recimo, lijeve i desne strane?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Naravno, naravno. Vodio se tačan inventar, tako da bismo mogli da
2 ukažemo na kosti koje su nedostajale, da li je, recimo, lijeva ili desna strana.

3 P: A te informacije ste prenosili antropologu koji je izvodio
4 izračunavanje minimalnog broja pojedinaca?

5 O: Pa, antropolog koji je izračunavao minimalan broj pojedinaca - to bi
6 bio ja, i odgovor je "da", inače ne bismo bili u stanju da izračunamo minimalni
7 broj pojedinaca. Jer to su podaci koji su korišteni za izračunavanje minimalnog
8 broja pojedinaca. To je vrlo dug i dosadan postupak koji se radi u *Excel*
9 programu na tabelama, unose se informacije koji dijelovi kostiju nedostaju, koji
10 su prisutni, da bi se moglo izvršiti takvo izračunavanje.

11 P: Da li izvještaji antropologa /prevod engleskog transkripta:
12 "patologa"/ navode da li kosti koje nedostaju na cijelim tijelima su lijeve ili
13 desne kosti?

14 O: Patolozi - ne znam, iskreno da Vam kažem, ne znam. Možda to rade.
15 Nemojte me pogrešno shvatiti, ali ja ne bih koristio izvještaje patologa da
16 izračunavam minimalni broj osoba. Ja bih koristio informacije od antropologa.

17 P: Sada bih samo želio da se vratimo na P02477. Pogledat ćemo stranicu
18 7. Želim da Vas pitam koji potkrepljujući materijal, koje dokaze ste imali

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prilikom analiziranja podataka koji su doveli do ovog stupca minimalnog broja
2 pojedinaca?

3 O: Pa to su podaci - odnosno dnevници, kako ih mi nazivamo - podataka
4 koji su prikupljeni u mrtvačnici. I to su one tabele koje sam pominjao, koje su
5 stavljane u *Excel* sa svim podacima: o vrsti kosti, da li je desna ili lijeva, da
6 li je proksimalna ili distalna, itd.

7 P: A kada je riječ o lokalitetima koje Vi niste iskopavali, da li to
8 vrijedi i za njih?

9 O: Ovo predstavlja svaku informaciju do koje smo došli. Bez obzira da li
10 sam ja učestvovao u iskopavanju ili ne. Ovo to predstavlja.

11 P: Izvinjavam se. Ne želim da insistiram na tome /prevod engleskog
12 transkripta: "želim da insistiram na tome"/. U odnosu na lokalitete na kojima Vi
13 niste bili zaduženi za iskopavanje, podaci su dolazili ne iz izvještaja drugih
14 ljudi, već su to informacije koje ste dobili iz mrtvačnice. Je li tako?

15 O: Šta god da je urađeno u mrtvačnici, na osnovu protokola koji smo
16 utvrdili, odražava se u ovom radu, ovom papiru.

17 P: U redu. Vi ste imali ovu mogućnost već jednom, ali samo da bismo
18 mogli na to da se fokusiramo, želio bih samo da nam Vi date jednu ili dvije
19 rečenice da biste nam opisali osnovu na kojoj ste izračunavali minimalni broj
20 pojedinaca.

21 O: Pa, potrudit ću se. Možda to neće biti samo dvije fraze, možda će
22 biti malo duže, ali stvarno ću se potruditi.

23 Minimalni broj pojedinaca, po definiciji, je izračunavanje kojim se
24
25
26
27
28
29
30

1 izražava koliko bi najmanje ljudi bilo nužno uzeti u obzir za kosti koje su
2 prikupljene. Dakle, za zbirku kostiju, a u ovom slučaju to je grobnica. Dakle,
3 ako u tijelu imamo 206 kostiju, i imamo pet ljudi koji su razloženi i
4 predstavljeni u svim tim kostima, onda bismo imali 1.030 kostiju. Znači, trebalo
5 bi nam 1.030 kostiju da bismo izračunali da je taj broj ljudi /prevod engleskog
6 transkripta: "Potrebno je saznati iz svih tih 1.030 kostiju koliko se osoba tu
7 nalazi."/. Način kako izračunati minimalni broj pojedinaca - a ovo je
8 najjednostavniji način da se izračuna - ja ću Vam dakle, dati najlakši odgovor,
9 a možemo kasnije da pređemo na Vaša pitanja da bih dao više sofisticiran aspekt
10 toga. Mi brojimo jednu ili par jedinstvenih kostiju. Na primjer, prvu cervičnu
11 vertebru, ili atlas, takozvani; znači, jedan od para kostiju, bilo lijevi ili
12 desni. Ili, kad je riječ o butnoj kosti, lijevu ili desnu butnu kost.

13 Ili, da budem konkretniji, ako uzmemo duge kosti, onda uzmemo taj
14 konkretni dio kosti koji se ne ponavlja nigdje drugdje. Na primjer, uzimamo
15 proksimalnu lijevu butnu kost.

16 Ali tu postoje i određeni dodaci, recimo pitanje starosne dobi, a mi u
17 istoj zbirci kostiju imamo kosti koje odražavaju nešto drugo od onoga što je već
18 utvrđeno u izračunavanju. Na primjer, imamo lijevu proksimalnu butnu kost, ali
19 onda nađemo zub, recimo drugi očnjak koji nema korijen, i onda možemo da

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zaključimo da ta osoba možda ima 12 godina, manje-više. A ta osoba nije
2 predstavljena na osnovu ove butne kosti i ne spada u tu starosnu grupu jer
3 izgleda više kao odrasla osoba. Znači, mi sada dodajemo taj zub kao neku drugu
4 osobu u našu računicu, jer znamo da ta butna kost i taj zub ne predstavljaju
5 istu stvar. Znači, znamo da ta butna kost nije predstavljena zubom koji smo
6 našli, ne predstavljaju jednu te istu osobu. A, kada je riječ o butnoj kosti, mi
7 proučavamo da li je ta butna kost potpuno srasla, da li je riječ o odrasloj
8 osobi ili nije.

9 Ako želite da idem u složenija objašnjavanja ja to mogu da uradim.

10 P: Ne, ne. Ali, od kritičnog značaja je tehnika utvrđivanja starosne
11 dobi. Kod utvrđivanja starosne dobi Vi ste rekli da morate da odbacujete
12 mogućnost duplog uračunavanja? /prevod engleskog transkripta: "Utvrdivanje
13 starosne dobi je, kažete, način na koji možete isključiti mogućnost dvostrukog
14 uračunavanja?"/

15 O: Definitivno. Ali ono što sam Vam ja dao je jedan ekstremni primjer.
16 Naravno, ja shvatam šta hoćete da mi kažete. Da, svakako, utvrđivanje starosne
17 dobi je od najvećeg značaja ali, na isti način, minimalni broj osoba se računa
18 po vrlo jasnim parametrima. Tako da ono što Vam ja kažem je da biste dodavali
19 osobe samo u slučajevima kada je očigledno da ti ljudi nisu predstavljeni u toj
20 zbirci kostiju, dakle kad je nešto zaista očigledno, nešto što Vi vlastitim
21 očima vidite. Na primjer, daću Vam jedan vrlo praktičan primjer, jedan vrlo
22 poseban primjer. Recimo, imam zbirku kostiju u grobnici i, recimo, imam 25
23 butnih kostiju. Prema opisu, sve te butne kosti su srasle, formirane butne kosti

24

25

26

27

28

29

30

1 odraslih osoba. I onda nađem kosti ruke, nadlaktice koje su 15 mm duge. I ne
2 znam 100% da li je riječ o odrasloj osobi ili djetetu. /prevod engleskog
3 transkripta: "Tada znam 100% da je jako mala vjerojatnost da neko ima nogu
4 odrasle osobe i ruku djeteta."/ To je jednostavno nemoguće. I jedini način tu je
5 da dodam te osobe. Ja ne bih baš tako proizvoljno dodavao osobe, ne bih rekao:
6 Ova kost mi izgleda prilično mlada; i samo dodam to. Ne, to bi bilo
7 precjenjivanje, jer to onda ne bi bio minimalni broj osoba. Procjena minimalnog
8 broja osoba je vrlo konzervativna. Vi ćete uvijek ići sa manjom procjenom,
9 podcjenjivanjem u procjeni nego precjenjivanjem.

10 G. HAYNES: [simultani prevod] Možemo li pogledati stranicu 8 ovog istog
11 dokumenta?

12 P: Već ste se ovim bavili. Rekli ste nam da ne možemo biti sigurni da
13 bilo tko u starosnoj grupi od 8 do 12 nije primjereno stavljen u grupu od 13 do
14 17. Ako pogledamo ovu tabelu, i pogledamo Čančari Put 3, da li to vidite?

15 O: Da.

16 P: Da li bi Vaš iskaz bio da dvojica koju vidimo u ovoj koloni, u ovom
17 stupcu, ne možemo biti sigurni da li su njihovi dijelovi tijela trebali da budu
18 klasifikovani u raspon starosne dobi od 13 do 17, odnosno grupu 13 do 17?

19 O: Ja bih to formulisao na sljedeći način: da li je moguće da su osobe u
20 grupi od 8 do 12 godina mogle biti u grupi od 13 do 17? Moguće je, da. Odgovor
21 je da.

22 P: A sada bih želio da pogledamo gornji zapis, Cerska. Imamo devet ljudi
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koji su u starosnoj grupi od 13 do 17. Jednako je moguće, zar ne, da svih devet
2 bi mogli biti u starosnoj grupi od 15, odnosno 14 i 15?

3 O: Vaš primjer je, mislim, obrnut. Jer, u Cerskoj, za razliku od ostalih
4 lokaliteta, su bila cijela tijela. Tako da smo u Cerskoj bili u mogućnosti da
5 utvrdimo starosnu dob na osnovu mnogo više informacija nego u slučaju Čančari
6 Puta, gdje je riječ o sekundarnom lokalitetu i u kome su bili dijelovi tijela.
7 Tako da je slučaj Cerske vrlo specifičan. Ali, ako me pitate da li je moguće,
8 šanse su 50%/50%.

9 P: Na isti način ne možemo biti sigurni da oni koji su smješteni u
10 starosnu grupu od 13 do 17 ne bi mogli da budu smješteni u starosnu grupu od 15
11 do 24?

12 O: Mislite na Cersku?

13 P: Pa, ja ću izabrati neki drugi lokalitet, neki drugi konkretni
14 lokalitet.

15 O: Molim Vas, uradite to, jer je ovaj lokalitet vrlo specifičan.

16 P: U redu, dajte da onda idemo na Čančari Put 12?

17 O: Kao što sam Vam već rekao za taj lokalitet, to je sekundarni
18 lokalitet; prema tome, tu bi odgovor bio da. Što su više isfragmentirani ostaci,
19 ta mogućnost je veća, da jedna osoba koja je smještena u starosnu grupu od 8 do
20 12 može da bude u starosnoj grupi od 13 do 17. Ili, od starosne grupe 13 do 17 u
21 15 do 24, to je moguće.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ali, gospodine Baraybar, Vi ste rekli da grupe od 15 do 24 uključuju
2 starosnu dob 15, 16, 17 i tako dalje. Morate priznati da je moguće da kod svake
3 od ovih grupa je ustvari moguće da je došlo do dvostrukog uračunavanja dijelova
4 tijela?

5 O: Ne dvostrukog uračunavanja.

6 P: Izvinite, to je bila moja fraza.

7 O: Da, ali je netačna. Ja moram to da ispravim. Nije u pitanju
8 uračunavanje dijelova, ovdje je riječ o distribuciji, dakle, svrstavanju
9 dijelova - da li kod te osobe se svrstavaju dijelovi u ovu starosnu grupu ili u
10 onu starosnu grupu. Da li je moguće preklapanje? Jeste moguće. Jer mi ovdje
11 govorimo o biološkoj starosti i ne postoji primjer kost koja je srasla, a riječ
12 je o osobi od 16 i po godina /kako je prevedeno/. Naravno da ne postoji.

13 Ali, da li je dolazilo do preklapanja? Da, moguće da je dolazilo do
14 preklapanja. Da li je dolazilo do zamjene između kategorija, prebacivanje iz
15 jedne u drugu? Da, moguće. Jer, ovo je samo način da se pokaže distribucija tih
16 kostiju, ali ovo je nešto potpuno drugačije od pitanja računanja. Računanje nije
17 distribucija osoba ili dijelova tijela s obzirom na starosnu grupu. Na primjer,
18 ja Vam dam jedan spisak ljudi i kažem: "Pokažite mi na najbolji mogući način,
19 prikažite mi starosno ovu grupu ljudi." Vi napravite grafikon, napravite tabelu,
20 stupce.

21 A računanje je nešto potpuno drugo. Ja shvatam da se Vi plašite pošto
22 postoji mogućnost da dođe do preklapanja starosnih grupa, možda računate dva
23
24
25
26
27
28
29
30

1 puta iste kosti. Ali ne, to nije slučaj. Brojanje kostiju je nešto sasvim drugo.

2 P: Izvinjavam se, ali ja to ne shvatam. Kako možete /prevod engleskog
3 transkripta: "Kako, ako ne možete"/ biti sigurni da jedna kost nije kost
4 šesnaestogodišnjaka, kako možete da budete sigurni da ta kost nije povezana sa
5 nekom drugom kosti iz neke druge starosne grupe? Vi jednostavno ne možete da
6 budete sigurni u to.

7 O: Ne, ja se ne slažem s Vama, jer suština je u sljedećem: vi koristite
8 kost koja se najčešće pojavljuje u toj zbirci. Dakle, pretpostavka, uzmete
9 lijevu proksimalnu butnu kost. Unutar te lijeve proksimalne butne kosti najlakša
10 grupa koje ćete se riješiti u startu su odrasli. Dakle, oni kod kojih se kosti
11 ne razvijaju, ne srastaju, kod njih su potpuno formirane kosti, ništa ne
12 nedostaje. To je grupa starija od 25.

13 Onda dolazimo do prefinjenijih grupa, jer sada svaka kost, svaka
14 pojedinačna kost može da bude ista vrsta kosti, ali se na njoj pokazuju
15 karakteristike maloljetnika i ta kost nije već izbrojana, ona se dodaje. Tu ne
16 može nikako doći do dvostrukog računanja. Jednostavno, to nije moguće. Možda ja
17 Vas ne shvatam, ali to nije moguće.

18 P: Da stavimo po strani vaša konkretna zapažanja u vezi sa Cerskom.
19 Savršeno je moguće, zar ne, da u Novoj Kasabi 1999., svih pet ljudi koji su
20 navedeni u starosnu grupu od 13 do 17 su imali 15, 16 ili 17 godina?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey?
2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor na oblik pitanja, "moguće". U
3 ovom kontekstu toliko toga je moguće, mislim da uopšte ne napredujemo.
4 G. HAYNES: [simultani prevod] Uz puno poštovanje, ovdje je riječ o
5 krivičnom sudu i teret dokaza je na Tužilaštvu da nešto dokaže van razumne
6 sumnje. A "moguće" pomjera taj teret dokazivanja.
7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey?
8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja sam na krivičnim sudovima cijeli
9 svoj život i pitanje mogućeg je rijetko dozvoljeno jer sudije obično kažu da je
10 sve moguće. Mi ovde ne ulažemo takav prigovor jer je ovo mnogo slobodnija
11 atmosfera, ali mislim da u ovom trenutku zaista sa tim "moguće" ne napredujemo.
12 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja idem dalje.
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, hvala Vam.
14 G. HAYNES: [simultani prevod] Jer ističe mi vrijeme.
15 P: Dakle, dajte da idemo dalje. Lokaliteti u vezi s kojima su uneseni
16 konkretni podaci, i - ovo će vjerovatno osvježiti Vaše pamćenje - to su sve
17 lokaliteti na kojima ste Vi lično učestvovali u iskopavanju.
18 O: Mislite na stranicu 8?
19 P: Da, 8.
20 O: Ne, to su lokaliteti gdje je ekshumaciju vršio Međunarodni sud.
21 Negdje sam to radio ja, negdje Wright, negdje Haglund, negdje Peccerelli,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mislim.

2 P: Vi niste shvatili moje pitanje?

3 O: Nisam, preformulišite ga, molim Vas.

4 P: To je spisak svih lokaliteta koje su ekshumirali predstavnici
5 Međunarodnog suda. Na nekima od njih se pojavljuje najmanji minimalni broj
6 pojedinaca u stupcu pored lijevog stupca?

7 O: Da.

8 P: Ali, nemaju svi stupci unosa u kojima piše 8 do 12, 13 do 17, 15 do
9 24, više od 25?

10 O: Tako je, ali možda je došao trenutak da objasnim šta znači MMNI.

11 P: Mislim da nije tako. Molim Vas, imamo još pet minuta.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor. Ja ulažem prigovor na to,
13 svjedok je želio da objasni nešto.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Savršeno ste u pravu. Ja znam da ističe
15 vrijeme, to je tačno, ali s druge strane on ukazuje na nešto što je očigledno
16 vrlo relevantno. I, da bi mogao da odgovori na Vaše pitanje, molim Vas da mu
17 dozvolite da odgovori. Ja znam da je to definisano u njegovom izvještaju. Mi
18 imamo objašnjenje šta je to, ali on se poziva na konkretnu tabelu i misli da je
19 potrebno da to objasni.

20 Izvolite.

21 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

22 Nismo se do sada pozabavili time šta je MMNI i mislim da je to vrlo
23 važno jer to može da izazove mnogo zabuna u raspravi. Suština je u sljedećem.
24
25
26
27
28
29
30

1 Kada sam ja pokušao da spojim, da dođem do procjene, recimo, 1996. do 2001.
2 godine koliko je ljudi čiji su ostaci iskopani, onda je pitanje postalo vrlo
3 složeno. Jer, kao što sam rekao, nije to samo pitanje da se izračuna minimalni
4 broj osoba za svaki lokalitet jer onda bismo imali jako veliki broj. To bi bilo
5 vrlo lako, da se izračuna minimalni broj pojedinaca za svaki lokalitet i onda se
6 kaže: imamo ovoliko, plus ovoliko, plus ovoliko i dobijemo X broj. Ali, to nema
7 smisla. Ono što mi moramo da uradimo je da spojimo primarne i sekundarne
8 lokalitete i da onda izračunamo minimalni broj osoba baziran na svim tim
9 lokalitetima da bismo našli zajednički element za sve te lokalitete. Radeći to,
10 mnogi ljudi postaju nevidljivi. Zašto nevidljivi? Zato što, kao što sam ranije
11 rekao, neki lokaliteti bi kombinovali na primjer butne kosti i sve kosti svih
12 starosnih dobi. Ali, ako tražimo zajednički nazivnik za sve lokalitete, onda
13 moramo da pokušamo da to ograničimo na maksimum.

14 I zbog toga smo došli do ovog podatka kojeg možete da vidite na stranici
15 7 istog ovog izvještaja. A to je da, ako mi jednostavno hoćemo da izračunamo
16 minimalni broj pojedinaca za svaki lokalitet, onda bismo došli do broja 2.691.
17 A, ustvari, eliminišući te moguće duplikate koji bi povećali broj, mi smo onda
18 došli do broja 2.541. A taj broj od 2.541 je ultrakonzervativni pristup da bismo
19 objasnili koliko tijela ili ljudi - tijela ne bi bilo pravi izraz - znači, za
20 koliko ljudi se može podnijeti izvještaj na osnovu ostataka koji su ekshumirani
21 od 1996. do 2001. godine. Ne znam da li je to jasno, ali je vrlo važno.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I zbog toga ćemo naći mnogo stvari koje nedostaju u određenim starosnim
2 grupama jer nisu sve starosne grupe zastupljene ovdje. Na primjer, na stranici 8
3 mi smo već spojili postojeće podatke, podatke koje smo imali jer oni se ne
4 nalaze u izvještaju, jer izvještaj su činile hiljade stranica sa svim tabelama.
5 Mi smo spojili podatke sa primarnih i sekundarnih lokaliteta - dakle, sve
6 lokalitete Glogova i Zeleni Jadar - jer ljudi su bili u jednoj rupi, prekopavani
7 su, bacani su u drugu rupu. Tako da mi nismo sada računali tijela nađena u
8 primarnom lokalitetu u onda ih sabrali sa tijelima koja su nađena u sekundarnom
9 lokalitetu, jer to bi bio onda povećan broj.

10 Mi smo došli do kondenzovanog broja. Mi smo spojili sve moguće
11 lokalitete koji su međusobno povezani, a time sam propustio da unesem neke
12 konkretne podatke. Ali, oni naravno postoje, oni su u sirovim podacima koje smo
13 koristili za ovo izračunavanje.

14 P: Koliko osoba je ustvari ekshumirano na Putu Hodžići 5?

15 O: Ja nemam te podatke sa sobom ovdje.

16 P: Imate, to je na stranici 7.

17 O: Izvinjavam se, da. To je moja greška. Da, imam, 57. Hodžići Put -
18 ekshumirano je 57 cijelih tijela, ako ne griješim, ili gotovo cijelih tijela.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da, 57.

2 P: A koliko njih je bilo u starosnoj grupi od 8 do 12?

3 O: Taj podatak nemam ovde. Taj podatak postoji, ali nije ovde odražen.

4 Sačekajte samo trenutak. Možda to postoji u nekom od ranijih izvještaja. Možemo
5 da se vratimo na izvještaj iz 1996. Trebalo bi da bude tamo, ako mi samo date
6 trenutak.

7 G. MEEK: [simultani prevod] Oprostite. Ne volim što intervenišem, ali
8 imamo dva govornika koji koriste engleski jezik i vidim da prevodioci traže da
9 se malo uspori.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Slažem se s Vama, gospodine Meek.

11 Ono što ja sugerišem, gospodine Haynes, ako se slažete - da imamo pauzu
12 sada, onda ćete imati priliku da se pogleda ovaj prethodni izvještaj koji je
13 svjedok napomenuo. I nastavljamo s radom za 25 minuta. Hvala.

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

15 ... Početak pauze u 17.45h

16 ... Sjednica nastavljena u 18.12h

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

18 Izvolite sjesti.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Haynes.

20 G. HAYNES: [simultani prevod]

21 P: Gospodine Baraybar, učinit ću sve što mogu da sa Vama završimo danas
22 tako da možete da otputujete, pa sam malo skratio stvari u tom nastojanju.

23 Sada ćemo na to pogledati iz jednog drugog ugla, ako je moguće.

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li Vi smatrate da je doktor Haglund izvršio sličan izračun minimalnog
2 broja osoba kao onaj koji ste Vi opisali, a to je onaj koji zavisi od brojanja
3 pojedinačnih kostiju, ili jedinstvenih kostiju ili jednog dijela para?

4 O: Da.

5 P: Sada ću Vas zamoliti da pogledate naš dokazni predmet pod brojem
6 P00622, a strana je 62. To je izvještaj gospodina Haglunda o ekshumacijama
7 izvršenim u poljoprivrednom dobru Branjevo, odnosno Pilici.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Oprostite, da li bi poslužilac mogao da
9 svjedoku dâ isprintani primjerak?

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja mislim da bi to ubrzalo stvari.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja ovo ne mogu da čitam, a ne znam za
12 svjedoka.

13 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala.

14 G. HAYNES: [simultani prevod]

15 P: Možda je najlakše ako ja to polako pročitam na engleskom kako bi
16 moglo da bude prevedeno?

17 Kaže se: "U sljedećem dijelu opisuje se metodologija za izračun
18 minimalnog broja nedostajućih i neuparenih kostiju iz lokacije Kravica /u
19 engleskom transkriptu: "Pilica"/. U tu svrhu su sljedeće kosti /prevod engleskog
20 transkripta: "U tu svrhu, prisustvo sljedećih dijelova tijela je dokumentovano
21 za sve jedinice prikupljanja"/: kranijum, vilice, vratovi, desne i lijeve kosti
22 trupa, lijeva i desna ruka, lijeva i desna noga, lijevo i desno stopalo.

23 "Kako bi se vršila procjena, bilo je potrebno standardizovati podatke
24 vezano samo za jedan dio uda. Taj proces je uveo jedan faktor greške u konačnoj

25

26

27

28

29

30

1 procjeni udova sa više od jedne kosti i potencijalno može povećati
2 reprezentaciju /kako je prevedeno/. Na primjer, jedna desna palačna kost ili
3 jedna desna lakatna kost smatralo se da predstavljaju dvije desne podlakatne
4 kosti. A, procjene kranijuma, gornjeg i donjeg dijela toraksa, vilica, gornjih
5 dijelova ruku i nogu, međutim, odražavaju stvarni broj dijelova tijela na
6 lokaciji.

7 "Ovaj metod izračunavanje je bio neophodan pošto inventari dijelova
8 tijela su korišteni iz dva različita izvora. Prvi izvor bio je spisak
9 nedostajućih dijelova tijela koji su zabilježili patolozi u obdukcijskom
10 izvještaju, a drugi iz inventara nepovezanih ostataka koji su vršili
11 antropolozi. U prvom su bili različiti stepeni specifikacije, vezano za to koji
12 dijelovi kostiju nedostaju, a opis patologa je često odražavao nedostajuće udove
13 bez naznačavanja strane uda ili ostataka barem jedne kosti u nekom ekstremitetu,
14 da li je prisutna ili nije. Inventari elemenata skeleta ili dijelova tijela na
15 osnovu kojih su izračunavani ovi minimalni brojevi prikazani su u tabeli 8. Tu
16 imamo tabelu u kojoj se navodi broj lobanja, vilica, vratova, gornjeg dijela
17 trupa, donjeg dijela trupa, lijeve ruke, desne noge."

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I zatim prelazi i pravi sažetak dijelova tijela koji nedostaju.
2 Ali, to nije isti sistem koji ste Vi opisali, zar ne?
3 O: Kada se ovako čita, ne.
4 P: I, tu se isto tako ne navodi dob, zar ne?
5 O: Ne, ne spominje se starosna dob već samo se broje dijelovi, to je
6 tačno.
7 P: Da li biste se onda složili da to nije isti metod izračunavanja
8 minimalnog broja osoba koji ste Vi koristili?
9 O: Da, sasvim ste u pravu, rekao bih da nije.
10 P: Mnogo Vam hvala. Za samo trenutak ostat ćemo na tome, kako bih se
11 pozabavio jednim matematičkim pitanjem, na strani 8 na tabeli koju ste Vi
12 izradili. To je broj 02477. Ja bih samo želio da pogledamo lokaciju koja je na
13 samom vrhu, a to je Cerska. Zamolio bih Vas da mi saberete 9, 20 i 118?
14 O: To je nešto kao 148.
15 P: Ili 147? Pa, kako onda da se pojavljuje 150?
16 O: Vidite li ovaj mali broj 4 pored Cerske? Tu ima fusnota u kojoj
17 stoji: "Podaci o starosnoj dobi za tri osobe nedostaju." A to znači da svi ovi
18 izračuni ovdje gdje se izračunava MMBO ili MMMBO ne koriste Haglundovu
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 metodologiju, kako sam je ja sada pročitao. Ja sam Vam rekao da nisam njegov
2 izvještaj pročitao jer je on koristio sirove podatke. Ja sam na osnovu sirovih
3 podataka ponovo izračunao ove podatke. Postoje podaci koji nedostaju, ne mogu da
4 Vam objasnim kako, ali postoje neki podaci koji nedostaju.

5 P: Ja ću Vam dati priliku da to objasnite. Ali, recite nam, zašto vezano
6 za 20 ili 30 lokacija, koje su predmet ove istrage, nemamo podatke vezano za
7 starosnu dob dijelova tijela koja su korištena za izračun minimalnog broja
8 osoba?

9 O: Šta mislite kada kažete da nema podataka?

10 PREVODILAC: Mikrofon nije uključen.

11 G. HAYNES: [simultani prevod]

12 P: Zašto nema ničega u kolonama za starosne raspone za Orahovac, Lažete
13 1, Put Hadžići 2, 3, 5, i tako dalje?

14 O: Zato što, kao što sam već rekao, ti podaci postoje, a ova tabela
15 znači samo spajanje stvari. Na primjer, da bih odgovorio na Vaše pitanje, možemo
16 se pozvati na izvještaje od 18. juna 1999. godine, gdje možete da nađete
17 antropološka ispitivanja ljudskih ostataka iz istočne Bosne 1998., i tu ćete
18 naći ove podatke koje tražite po lokalitetu. A u ovoj drugoj tabeli mi smo
19 spojili te lokalitete. Dakle, podaci postoje, ali tu naprosto nisu upisani kako
20 ne bismo imali preveliki broj cifara u tabelama i bilo bi ih teže čitati. I, to
21 je naprosto razlog.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: To je Vaš odgovor?

2 O: Da.

3 P: U redu. Sada bih htio da Vas pitam još nekoliko stvari o doktoru
4 Haglundu.

5 G. HAYNES: [simultani prevod] Zamolio bih da se u sistemu elektronske
6 sudnice pozove dokazni predmet P0611. Strana 43 tog dokumenta.

7 P: Ne očekujem da se toga sjećate, to je izvještaj vezan za lokalitet
8 Cerska koji je ekshumiran između 31. jula i 22. avgusta 1996. Želim samo da Vam
9 skrenem pažnju na raspone starosnih dobi kod broja 13.

10 O: Da.

11 P: Možemo da vidimo da su rasponi starosnih dobi gospodina Haglunda
12 manji od 20 ljudi tridesetih godina... oprostite, ljudi dvadesetih godina, ljudi
13 tridesetih godina, ljudi četrdesetih godina - zamolio bih da se tekst malo
14 spusti još na engleskom - i ljudi preko 50 godina. Da li biste Vi rekli da su to
15 šire ili uže grupe ili rasponi od vaših?

16 O: Ja bih rekao da je ova grupa, odnosno raspon 25 i više, detaljnija u
17 ovom slučaju. 26 do 35, na primjer, 36 do 45 i više od 45. Ali, dozvolite da dam
18 komentar. Kada sam to vidio... Ja imam objašnjenje - možda bi doktor Haglund
19 trebao biti taj koji objašnjava svoj izvještaj - ali moje razumijevanje se
20 bazira na kontekstu. Da se na trenutak vratimo na 1996., na ono čega se ja
21 sjećam. Kada smo došli na prvi lokalitet, bila je Cerska, sva su tijela bila
22 kompletna, njih 150, cijeli leševi. I, tu možete biti vrlo detaljni i precizni
23 pošto imate cijelo tijelo i možemo razgledati različite indikatore, i možete
24
25
26
27
28
29
30

1 imati i različite načine razdvajanja ovih raspona starosnih dobi. Ali, nemojte
2 izgubiti iz vida jednu stvar. Kada vidite ovu tabelu, to je način na koji
3 Haglund prezentira podatke koji postoje u svakom obdukcijском izvještaju. To ne
4 znači da slučaj po slučaj su bili određivani u dobi od 16 do 25 godina. Možda je
5 jedna osoba ili 16 do 19 godina ili 16 do 20, ubačeno je u taj interval. Da, to
6 je drukčiji način prezentacije, ali možda - tu spekuliram - to se baziralo na
7 činjenici da smo mi tada počeli raditi 1996. i radili smo sa cijelim tijelima,
8 kada imate bolje mogućnosti da odredite raspone starosnih dobi. To je moguće.
9 Odnosno, ne znam.

10 P: Mislim da biste trebali imati priliku da pogledate stranice 34, 35
11 ovog izvještaja.

12 PREVODILAC: Mikrofon nije uključen.

13 G. HAYNES: [simultani prevod]

14 P: Ovo su ostaci koji su iskopani na lokalitetu Cerska, ali to nisu
15 cjelovita tijela, zar ne?

16 O: Šta vidim ovdje, da li mogu da vidim ovdje natkoljenicu, slika 9? Ne,
17 ja mislim da je ta interpretacija netačna, mislim da je to slučaj nekoga ko je
18 pogođen kroz nogu, a možda i kroz vilicu. To su aspekti istog tijela. Možda su
19 slike snimljene zasebno ili ne, nema ništa što bih mogao da govorim u ime bilo
20 koga. Ali, ono što ja ovdje vidim jeste da je sistem isti, da je šifra ista -
21 CSK-52 - i da su to slomljene kosti koje potiču od iste osobe.

22 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja samo želim da pređemo na još jednu,
23
24
25
26
27
28
29
30

1 posljednju stvar i zato bih zamolio da se na sistemu elektronske sudnice pozove
2 P00616, na strani 41.

3 P: Ovo je izvještaj koji se odnosi na Lažete 2, gdje je ekshumacija
4 vršena u septembru 1996. i dijelu oktobra. Dakle, sa radom se započelo
5 neposredno nakon Cerske, izvještaj koji smo upravo gledali. Mi sada vidimo da su
6 sada grupe, odnosno dobni rasponi koje gospodin Haglund koristi 11 do 15, 16 do
7 25, 26 do 35, 36 do 45, i 45 i više. A to su rasponi za koje kaže da treba
8 primijeniti standardnu devijaciju +/- 1.

9 Da li biste rekli da su to specifičnije grupacije i rasponi nego što ste
10 Vi koristili?

11 O: Mi tu miješamo dvije stvari. Ovo su rasponi starosnih dobi u koje
12 treba podatke ubaciti. To nisu pojedinačne procjene na koje se primjenjuje ova
13 standardna devijacija +/- 1. To su dvije različite stvari. Da budemo jasni. Ja
14 sam to već objasnio, ali sada ponavljam.

15 Pitanje standardne devijacije koju spominje vezano za pojedinca jeste
16 sljedeće /prevod engleskog transkripta: "jeste jedna stvar"/. Ovo je
17 distribucija starosnih dobi. To znači pojedinačnih dobi koje su stavljene na
18 neku vrstu nečega kako bi se stvorila slika, da bi se dobila neka vrsta normalne
19 distribucije ili slično, a to je sasvim drugačije.

20 Ovi rasponi starosnih dobi su različiti, ali u isto vrijeme se mogu
21 upoređivati. Na isti način bih Vam rekao da se ovo "25 i manje" može uporediti
22 sa kategorijom od 8 do 25, a "25+" obuhvata 26 do 45. To je samo drugi način

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da se manje-više ista stvar izrazi. Postoje različiti stepeni tačnosti ili
2 preciznosti u ovom slučaju. Ovo izgleda preciznije, ali je možda takođe zavisilo
3 od dijelova tijela koji su nađeni, kompletnosti ostataka i većeg broja faktora.

4 Ono što ja znam jeste da smo od 1998. nadalje i... konkretno 1998. smo
5 imali toliku količinu dijelova tijela da smo u jednom trenutku u mrtvačnici
6 mogli da imamo preko 5.000 slučajeva. Zbog toga stepen tačnosti i preciznosti
7 mora biti drugačiji od ovoga. Ali, ovo je sada mišljenje koje sam Vam dao na
8 osnovu klarifikacije koja je izvršena /prevod engleskog transkripta: "nakon
9 razjašnjenja koje sam dao"/.

10 P: Ja činim sve što mogu da brzo završimo, imam još samo par pitanja.

11 Ovo je sasvim različiti set dobnih raspona od onih koje gospodin Haglund
12 koristio vezano za izvještaje u Cerskoj, gdje je imao ispod 20, 20, 30, 40, 50.

13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude. U ovom slučaju se
14 ulazi u izvještaj koji svjedok nije gledao, to su jabuke i kruške, i mislim da
15 je Haglund ovdje zbog toga. Ne znam zbog čega idemo u ovo.

16 G. HAYNES: [simultani prevod] Brzo ću završiti.

17 P: Da li biste smatrali promjenu u osnovi ovih dobnih grupa koje ste Vi
18 odredili za tijela i dijelove tijela kao nešto što je sistematsko?

19 O: Mislim da nisam razumio Vaše pitanje. Da li biste mogli da ga
20 preoblikujete?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da. Da li bi bilo dobro za gospodina sistema /prevod engleskog
2 transkripta: "za sistem gospodina Haglunda"/ da je usvojio konzistentnu osnovu
3 za utvrđivanje raspona dobnih skupina?

4 O: Mogu Vam dati lično mišljenje ili nagađanje. Hoću da kažem - da, sve
5 bi moglo da se uradi bolje ili bi isto tako bilo dobro. Ali sve je to
6 kondicionalno. Ako kažemo ako... onda se mnogo stvari uzima u obzir i, naravno, to
7 pitanje bi trebalo postaviti doktoru Haglundu lično.

8 P: A postavljam to pitanje Vama zato što ste Vi rekli da je utvrđivanje
9 dobnih raspona i izračun toga vrlo važan. Ali, ja za sada ostajem ovde, nemam
10 više pitanja. Mnogo Vam hvala i želim Vam sretan put kući.

11 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Meek.

13 Unakrsno ispituje g. Meek:

14 P: Jedno pojašnjenje. Danas ste ranije svjedočili - mogu Vam dati i
15 referencu - da ste tokom rada u Srebrenici 1996., kada Vam je postavljeno
16 pitanje kakav ste položaj imali, Vi ste rekli: "Sa stanovišta UN-a, ja sam bio
17 mlađi forenzički antropolog kojeg je zapošljavao Međunarodni sud. U to vrijeme
18 su bila dva forenzička antropologa, gospodin Haglund i ja."

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste i Vi i gospodin Haglund bili mlađi forenzički antropolozi?

2 O: Pa, senioritet se odražavao u vrsti položaja koji je svako od nas
3 imao. Ja sam svakako imao niži položaj u mom statusu u UN-u, ili u mom
4 profesionalnom nivou u UN-u. Ali, da budem još precizniji, sjetite se da 1996.
5 godine, tehnički govoreći - a ja sad govorim samo za sebe - ja sam radio za
6 Međunarodni sud u Ruandi, a oni su me posudili za bivšu Jugoslaviju. Dakle,
7 praktično, plaćao me Međunarodni sud u Ruandi dok sam radio na Balkanu.

8 P: Dakle, da li bi se moglo reći da je onda gospodin Haglund bio viši
9 savjetnik u predmetu *Srebrenica*?

10 O: Da, on je bio viši savjetnik.

11 P: Krajem 1997. i 1998. zar nije tačno da je Međunarodni tribunal
12 prekinuo veze sa grupom koja se zove "Ljekari za ljudska prava", a Haglund je
13 bio član te organizacije kada je on radio kao viši savjetnik, odnosno, viši
14 forenzički antropolog?

15 O: Koliko sam ja shvatio, od 1997. Međunarodni sud je odlučio da sâm
16 vodi tu operaciju tako da sâm angažuje ljude i raspoređuje ljude, a ne da
17 angažuje treću stranu kao što su bili "Ljekari za ljudska prava".

18 P: To je upravo bilo moje sljedeće pitanje. Kada je prekinuta ta veza sa
19 "Ljekarima za ljudska prava", Međunarodni sud je formirao domaći forenzički tim

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 i Vi ste bili na čelu tog tima, je li tako?

2 O: Ja sam bio osoba koja je sastavljala te timove, ali već 1997...

3 Richard Wright je u to vrijeme bio zaposlen u istom aranžmanu, dakle, imao je

4 direktni ugovor sa Međunarodnim sudom i on je bio viši arheolog za taj

5 lokalitet. I tu je također bio i glavni patolog, a ja sam bio forenzički

6 antropolog. I preuzeo sam položaj glavnog antropologa u mrtvačnici u to vrijeme,

7 mada sam radio i na terenu ili u mrtvačnici, zavisi gdje sam bio potrebniji.

8 P: Da li ste Vi član ili da li ste ikada bili član grupe "Ljekari za

9 ljudska prava"?

10 O: Ne.

11 P: Da li ste ikada bili član grupe ABFA - mislim da znate šta je to?

12 O: To je Američki odbor forenzičkih antropologa. Ne nisam, ja nisam

13 Amerikanac.

14 P: A Vi svakako znate da je najveći stepen akreditacije ABFA -

15 diplomata?

16 O: Molim Vas preformulišite, šta to znači? Mislim, ja mogu da odgovorim

17 na Vaše pitanje, ali dozvolite da ja preformulišem svoj odgovor koji sam htio da

18 Vam dam. Američka akademija za forenzičke nauke ima odbor i to je odbor

19 forenzičkih antropologa, i ljudi koji treba da polože doktorat moraju da polažu

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pred tim odborom. I, mislim da ne griješim, mislim da oni imaju oko 50
2 diplomata, možda manje-više. Jedan je Kanadanin, a ostali su Amerikanci,
3 američki državljani. Da, to je to.

4 P: A, gospodine Baraybar, Vi ste svjesni toga da gospodin Haglund nije
5 diplomata iz Američkog odbora za forenzičku antropologiju?

6 O: Da, poznato mi je to.

7 P: Ja ću Vam postaviti nekoliko pitanja o vašim kolegama.

8 O: Da, svakako.

9 P: Ali Haglund, on je Amerikanac?

10 O: Da.

11 P: Da li ste Vi ikada radili sa Tomom Grougerom /u engleskom
12 transkriptu: "Grow"/?

13 O: Ne. Da li je on ortoped hirurg? Govorite o 1996.?

14 P: Da. On takođe radi kao radiolog?

15 O: Da.

16 P: Da li ga dobro poznajete?

17 O: Ne, to je iz moje vlastite prošlosti, to je bilo prije 11 godina.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A, da li znate Patricka Myersa, arheologa?
2 O: Da, da, ja ga jako dobro poznajem. On je Amerikanac, arheolog.
3 P: Da li je on kompetentan?
4 O: Vrlo kompetentan.
5 P: A Dorothy Gallagher?
6 O: Dorothy Gallagher je antropolog iz Baton Rougea sa državnog
7 univerziteta u Louisiani. Mislim da je ona bila student Mary Mannheim. U svakom
8 slučaju, ona je tamo otišla kao osoba koja je unosila podatke, ona nije
9 obrađivala slučajeve.
10 P: Da li se sjećate da ste radili s njom 1996.?
11 O: Ona je bila vrlo fina osoba, ali ona nije radila na tom predmetu. Ona
12 je samo prekućavala stvari.
13 P: Dozvolite da Vas pitam za Čileanca Davida Pinoa?
14 O: Da, njega se sjećam. Izgubio sam ga iz vida od tih dana 1996. ili
15 tako nešto.
16 P: Da li je on bio kompetentan antropolog?
17 O: Bio je u redu.
18 P: Da li ste imali priliku da radite sa Johnom Gernsom?
19 O: Da, da, John.
20 P: Da li je on bio kompetentan?
21 O: Da, on nije bio arheolog ili antropolog, ili bilo šta slično tome.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Mislim da je on bio bivši ljekar vazduhopolovstva, ili nešto tako.

2 P: Hvala. Ovi ljudi koje sam Vam upravo pomenuo, Vi njih ne biste
3 smatrali mlađim, nižim pomoćnicima u projektu 1996.?

4 O: Pa, sve zavisi o tome kako definišete pomoćnike. Patrick Myers, na
5 primjer, je bio osoba koja ne samo da je pomagala na način na koji bih ja to
6 shvatio - pomagati, znači biti asistent, pomagati nekome bez ikakve
7 odgovornosti. Ali, Patrick Myers je čovjek koji je radio u grobnicama. Bio je
8 izuzetno kompetentan, ja na njega nisam gledao kao pomoćnika. Dorothy Gallagher
9 je bila pomoćnik, neko ko je prekucavao stvari.

10 P: Hvala gospodine, ja to shvatam. Osim Dorothy Gallagher, ostale biste
11 kategorisali kao što ste Patricka Myersa?

12 O: Da. Imajte na umu da su to ljudi koji dolaze sa različitim iskustvom,
13 različitim obrazovanjem, imaju iskustvo iz vlastitih zemalja i bili su
14 relevantni za ono što se dešavalo.

15 P: Vi znate Fredyja Peccerellija, zar ne?

16 O: Da.

17 P: Vi znate da je on svjedočio juče?

18 O: Da.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ja sam pitao Fredyja Peccerellija - iz njegovog područja i Vašeg
2 područja, a to je forenzička antropologija - koga smatra najuglednijim, najvećim
3 autoritetom u tom području u svijetu, i Vas pitam to isto.

4 O: Pa, svi imamo neki zajednički nazivnik u tom području, a to je Clyde
5 Snow. Kao što znate, Clyde Snow je američki antropolog koji je jedan od pionira
6 u primjeni forenzičke antropologije u predmetima koji se bave ljudskim pravima,
7 kao što je u Argentini. On je u novije vrijeme radio u jednom peruanskom timu,
8 ja sam isto dio tog tima. On je za nas figura oca u ovom području.

9 P: Primijetio sam u Vašoj biografiji da ste Vi 1997. predočili jedan rad
10 na jednoj konferenciji o radu na Balkanu raskršće nauke i iskustva /prevod
11 engleskog transkripta: "rad 'Haiti, Ruanda i Balkan na raskršću nauke i
12 iskustva'"/. I to je bilo 6. marta. Da li se toga sjećate?

13 O: Da.

14 P: Da li ste to uradili sa Clydeom Snowom?

15 O: Ne. Radio sam druge stvari sa Clydeom Snowom. Ova biografija je vrlo
16 stara.

17 P: Ne želim da Vas prekidam. Znam da Vi morate da idete iz ličnih
18 razloga kući i želim da s ovim završimo što je prije moguće.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Ustvari, dozvolite samo da Vas pitam sljedeće: zar nije Clyde Snow bio
2 taj ko je preporučio Vas Ujedinjenim nacijama, da Vas angažuju na tom poslu?

3   O: Ja to ne znam. Ja sam bio na Haitiju prije ovoga. Ja sam išao sa
4 Haitija u Ruandu, tako da ne znam ništa o tome.

5   P: Jučer smo od Vašeg kolege Fredyja Peccerellija čuli da, po njegovom
6 mišljenju, finalizacija uzroka i načina smrti je nešto što moraju vještaci da
7 utvrde. Vještaci u Vašem području bi bili patolozi i forenzički antropolozi, da
8 li sam u pravu?

9   O: Da.

10   P: I, Vi biste se također složili da bi bilo neprimjereno imati advokata
11 odbrane ili bilo kakvog drugog advokata koji bi učestvovao u krajnjem
12 utvrđivanju načina i uzroka smrti?

13   O: Da, složio bih se.

14   P: Možete li mi reći zašto, gospodine?

15   O: Pa, primarno zato što ne znam -

16   G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja ulažem prigovor na ovo. Osim ako ne
17 postoji činjenična osnova koja bi pokazala o čemu govori, ovo pitanje je u
18 potpunom vakuumu. Kako može advokat obrane da učestvuje? Ja prihvatam da
19 advokati odbrane nisu vještaci.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MEEK: [simultani prevod] Ja sam rekao "svi advokati".

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Idite dalje. Dozvolite mu da odgovori
3 na to pitanje, od njega je traženo da navede konkretno zašto.

4 SVJEDOK: [simultani prevod] Pa, zato što advokati nisu specijalisti za
5 ovakva pitanja. Isto bi vrijedilo i u suprotnom pravcu, jer patolozi ili
6 antropolozi nisu kompetentni da raspravljaju o pravnim pitanjima.

7 G. MEEK: [simultani prevod]

8 P: Hvala lijepo. A sada vrlo brzo bih želio da Vas pitam - kakva je
9 uloga bilo kojeg istražitelja ili tima istražitelja u utvrđivanju starosne dobi?
10 Ako Vi znate za bilo kakvu ulogu.

11 O: Koliko ja znam, nikakva uloga.

12 P: Dozvolite da Vas pitam i sljedeće: da li se možete sjetiti da ste i u
13 jednom trenutku imali neki *briefing*, da li Vas je Tužilaštvo informisalo u
14 smislu da Vam kaže: "Kada odete do ove grobnice, naći ćete uglavnom muškarce,
15 muškarce vojne dobi ili uglavnom civile," ili bilo šta tome slično?

16 O: Ne, ne. Nama su samo pokazani zračni snimci sa jednom mrljom u tlu
17 koja se vidi iz zraka i datumom, tako da pokušamo da utvrdimo da li je to
18 grobnica ili nije. Ali, ko je tamo, kako - ne, ništa nam nije rečeno.

19 P: Moje posljednje pitanje. Koliko sam shvatio, u jednom trenutku dok
20 ste radili na lokalitetima grobnica u Srebrenici, Vi ste se razboljeli? Je li to
21 tačno?

22 O: Da, 1996. imao sam operaciju.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A da li je tačno, gospodine, da ste osjećali bolove u stomaku i da
2 ste rekli Billu Haglundu da imate te stomačne probleme? Da ili ne? Ja pokušavam
3 da završim.

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor na relevantnost ovoga. Mislim
5 da je bolje da to odmah ovde zaustavimo. Ne znam šta će se desiti sutra, ali ovo
6 svakako treba da zaustavimo odmah.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, u čemu je relevantnost?

8 G. MEEK: [simultani prevod] Pa, relevantnost je očigledno u
9 kompetentnosti gospodina Haglunda, na koji način je on bio supervizor.

10 P: Jer, mislim da je gospodin Baraybar već svjedočio da je on bio glavni
11 supervizor u toj grupi, je li tako?

12 O: Da.

13 P: Samo jednostavno pitanje: da li Vam je on rekao da jednostavno
14 zaboravite na to ili Vam je obezbjedio prevoz ili Vam je rekao da pješačite
15 nekoliko milja?

16 O: Nisam pješačio do bolnice, ne mogu se tačno sjetiti. Bila je neka
17 rasprava, ne znam tačno šta, ne ovako kako ste Vi predstavili, ali došlo je do
18 neke rasprave. Ne sjećam se tačno šta mi je rekao i šta sam ja njemu rekao. Ali,
19 činjenica je - da, ja sam imao operaciju. Da, imao sam stomačne bolove, završio
20 sam u vojnoj bolnici.

21 P: I da, Vi ste morali da pješačite do bolnice?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, nisam pješačio, ali... ne sjećam se.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor. Mislim da je dosta ovoga.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Meek, da li Vi imate pitanja
4 u vezi s nekom drugom temom?

5 [Obrana se savjetuje]

6 G. MEEK: [simultani prevod] Gospodine Baraybar, hvala Vam lijepo, nemam
7 više pitanja.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala lijepo. Gospođa Fauveau?

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

10 Unakrsno ispituje gđa Fauveau:

11 P: Gospodine, da li biste se složili da ostaci tla i materijala koji su
12 nađeni na tlu mogu da ukažu na lokaciju na kojoj je žrtva ustvari poginula?

13 O: Ako govorimo o tlu koje je nađeno sa tijelima, dakle na sekundarnim
14 lokalitetima, tijelo /?tlo/ koje dolazi sa tijelima govori Vam o porijeklu
15 tijela, a ne mjesto gdje su poginuli. Tamo gdje su ukopani, a ne gdje su
16 poginuli, gdje su preminuli. To su dvije različite stvari. Samo da Vas prekinem,
17 ona govori francuski - da li ja mogu da slušam pitanja na francuskom i odgovaram
18 na francuskom?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nema nikakvih problema, možete da
2 slijedite na francuskom, a poželjno je da odgovarate na engleskom.

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro, ja ću slušati na francuskom i
4 odgovarati na engleskom.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, izvolite, gospođu Fauveau.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

7 P: Zar nije tačno da na jednom od lokaliteta ste pronašli uzorke tla
8 koji su uzeti i analizirani, i pokazali da su žrtve bile na mjestu gdje se žito
9 gajilo prije nego što su oni poginuli?

10 O: Tako je. Vi mislite na livadu u Sendićima /u engleskom transkriptu:
11 "Sandići"/, i tu se uzgajao kukuruz i druge žitarice i zaključeno je da su u
12 ovom konkretnom slučaju ti ljudi poginuli tu. Sa primjerom, ja mogu da odgovorim
13 u ovom konkretnom slučaju, ja mogu da kažem da su ljudi tamo poginuli. I, kada
14 su njihova tijela mehanički podignuta, podignuta su zajedno sa tim tlom i
15 zakopana su zajedno sa tim tlom. Tako da je u ovom konkretnom slučaju
16 uspostavljena veza između mjesta njihove smrti, i tlo sa tog mjesta je otišlo i
17 na mjesto gdje su oni ukopani.

18 P: I, također, na jednom lokalitetu ste otkrili da su žrtve ubijene. To
19 je bilo u blizini drveta?

20 O: To je tačno. Vi mislite na jedan od lokaliteta Nova Kasaba.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Rekonstruisan je najvjerojatniji scenario koji može da objasni zašto i kako su
2 neke od tih grana i lišća sa te vrbe završili u grobnici i izmiješali se sa
3 tijelima, uzevši u obzir to da je sâmo drvo udaljeno 200 metara od tog mjesta.
4 Dakle, nije to bilo lišće koje je donio vjetar, već su to bile grane. Tako da
5 smo morali da to analiziramo i da objasnimo u jednom od izvještaja, i zaključili
6 smo da je najvjerojatnije objašnjenje za prisustvo tog lišća i grana u grobnici
7 to da su tijela pokupljena sa nekog mjesta blizu drveća i, pošto je drvo
8 prodrmano, grane i lišće su pali na tijela i odneseni zajedno sa tijelima u tu
9 grobnicu.

10 P: I, Vi ste također radili na lokalitetu na kojem su bila tijela za
11 koja ste utvrdili da postoji veza sa skladištem u Kravici?

12 O: Da, to je tačno.

13 P: Vratiću se na svoje prvobitno pitanje o primjerima koje sam Vam
14 upravo navela. Da li biste se složili da, ustvari, na osnovu uzoraka koji su
15 nađeni u masovnoj grobnici može da se utvrdi mjesto gdje su žrtve bile prije
16 nego što su preminule ili mjesto na kojem su možda ubijene?

17 O: Da, to je tačno. U tom kontekstu, sa tim objašnjenjima da. Odgovor je
18 da.

19 P: Koliko je Vama poznato, da li je ikada utvrđena veza između žrtava
20 koje su nađene na lokalitetima na kojima ste Vi radili i baze UNPROFOR-a u
21 Potočarima?

22 O: To ne znam.

23 P: A, koliko je Vama poznato, da li je ikada utvrđena takva veza između
24
25
26
27
28
29
30

1 lokaliteta na kojima ste Vi radili i mjesta koja su bila u okviru grada
2 Bratunac? Mislim na sam grad Bratunac, ne mislim na opštinu Bratunac.

3 O: Ne znam.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, nemam više pitanja.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala u ime Međunarodnog suda.
6 Pretpostavljam da nema dodatnih pitanja.

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] U pravu ste, časni Sude, nema.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Svakako nema pitanja s naše strane.

9 Prema tome, svjedoče, ovim je završen Vaš iskaz. Želim da Vam se zahvalim što
10 ste došli da svjedočite i želim Vam sretan put kući.

11 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ostale su nam tri minute. Da li treba
13 da predvidimo bilo kakav veliki prigovor na spisak dokaza koje je Tužilaštvo
14 predložilo na usvajanje? Ne? U redu, onda možemo da prođemo kroz taj spisak.

15 Da, gospodine McCloskey?

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Koliko sam ja shvatio, ima samo
17 nekoliko detalja, tri stavke koje nisu ranije uvedene. Prvo je P01606, i to je
18 nešto što se pominjalo u prethodnom iskazu, tako da smo to htjeli da predložimo
19 na usvajanje.

20 [Svjedok se povlači]

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Zatim, tu je P02477, to je minimalni
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 broj osoba koji sam pominjao u vezi sa posljednjim suđenjem, i uvedeno je preko
2 Deana Manninga. Tako da to nije bilo na našem podnesku po pravilu 92bis.

3 I, na kraju, PIC 00076, mali crtež koji je on napravio.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li ima bilo kakvih prigovora na
5 dokumente koji se pojavljuju na spisku koji je podijeljen? Nema? Onda se i to
6 usvaja. Da li ijedan od timova Odbrane želi da ponudi neka dokumenta na
7 usvajanje?

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Jedina dokumenta koja sam ja predočio
9 svjedoku će se uvesti preko drugog svjedoka, tako da mislim da nema potrebe da
10 ih uvodim kao dokaze Odbrane.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam lijepo. Sutra imamo doktora
12 Haglunda.

13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, on je naš posljednji svjedok za ovu
14 sedmicu. Mi nemamo drugog svjedoka, na osnovu procjena koje su do sada
15 napravljene.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, pokušaćemo da završimo sa
17 njegovim iskazom sutra. Procjene su tri sata za Odbranu.

18 Želim vam svima prijatno večer. Završavamo sa radom i nastavljamo sutra u
19 14.15h.

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 ... Sjednica završena u 19.00h.

22 Nastavak zakazan za četvrtak,

23 15.03.2007., u 14.15h.

24

25

26

27

28

29

30